

Strategia Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030

(projekt)

Olsztynek, styczeń 2022

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Analiza strategiczna	5
1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej	5
1.2. Analiza SWOT	14
1.3. Drzewo problemów	17
2. Rozwój strategiczny Gminy Olsztynek	19
2.1. Wizja rozwoju Gminy Olsztynek.....	19
2.2. Cel główny, cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów	20
2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa	47
2.4. Obszary strategicznej interwencji w gminie Olsztynek.....	49
2.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	66
2.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej ..	69
3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu	78
3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku	78
3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	79
3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	81
3.4. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego	82
3.5. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym	83
4. System realizacji Strategii.....	85
4.1. Zarządzanie Strategią.....	85
4.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	92
4.3. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	94
Spis schematów, rysunków, tabel	96
Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Olsztynek	97
Załącznik nr 2. Karta projektu	98

Wprowadzenie

Rozwój lokalny stanowi pierwszoplanowy cel każdej jednostki terytorialnej, która dąży do zapewnienia podstawowych warunków życia jej mieszkańców poprzez sprawną politykę społeczną oraz efektywne zarządzanie lokalnymi zasobami. Dlatego też strategiczne planowanie to punkt wyjścia dla pomyślnego rozwoju gmin. Natomiast długoterminowe strategie gmin powinny zapewniać zrównoważony rozwój tych obszarów.

Strategia Rozwoju Gminy Olsztynek jest strategicznym dokumentem, który określa cele i kierunki rozwoju Gminy na lata 2022-2030 i jest nadrzędnym dokumentem względem innych dokumentów planistyczno-strategicznym obowiązujących w Gminie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – strategii rozwoju województwa: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* oraz *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030*. Dokument będzie wyznaczał ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania oraz będzie jednocześnie efektywnym instrumentem pozyskiwania środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 jest kontynuacją dla wielu działań i inicjatyw wspierających rozwój gminy, które zostały wpisane i realizowane zgodnie z założonymi celami i kierunkami rozwoju w poprzednim dokumencie strategicznym Gminy Olsztynek, tj. *Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2016-2020*. Aktualizacja dokumentu wynika również z konieczności dostosowania strategii do zmieniających się sytuacji gospodarczych i społecznych oraz reagowania na nowe warunki rozwojowe, w tym na najważniejsze zagrożenie ze strony pandemii koronawirusa i jej skutki społeczno-gospodarcze. Ponadto w dniu 13.11.2020 roku weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest uporządkowanie krajowego systemu dokumentów strategicznych w zakresie polityki rozwoju i zapewnienie jego spójności, jak również zwiększenie efektywności programowania i realizacji strategii, polityk i programów. *Strategia*, w odróżnieniu od dotychczasowego dokumentu strategicznego określającego długofalowy rozwój Gminy, będzie wiązać planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym. Dzięki temu dokument będzie wspierał trwały i zrównoważony rozwój gminy.

Prace nad *Strategią* rozpoczęto w czerwcu 2021 roku, kiedy to Burmistrz Olsztyńska podjął decyzję o przystąpieniu do opracowania dokumentu. Szczegółowy tryb i harmonogram pracy przyjęto uchwałą nr XXX-285/2021 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 24 czerwca 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu *Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030*. Prace nad stworzeniem strategii oparto na partycypacyjno – eksperckim modelu budowy dokumentów strategicznych. Proces tworzenia *Strategii* poprzedzono przygotowaniem *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Olsztynek* oraz przeprowadzeniem warsztatów konsultacyjnych dla przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Olsztynku i jednostek podległych oraz mieszkańców. Ponadto przeprowadzono badania

ankietowe w formie on-line i papierowej. Dodatkowo przeprowadzono wywiady pogłębione zarówno z władzami samorządu, ale również mieszkańcami i przedsiębiorcami.

Strategia składa się z czterech części. Pierwszą część stanowi podsumowanie *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Olsztynek*, która stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu. Diagnoza strategiczna oraz analiza SWOT są punktem wyjścia do projektowania rozwoju Gminy. W drugiej części zostały określone następujące elementy: wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działania. Ponadto w tej części przedstawiono działania wpisujące się w obszary strategicznej interwencji zawarte w strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, jak i określono własne obszary strategicznej interwencji dla Gminy (OSI Aktywność Gospodarcza, OSI Turystyka, OSI Rolnictwo ekologiczne, oraz OSI Infrastruktura). Pokazano również model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. W trzeciej części dokumentu wykazano zgodność *Strategii* z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu. W ostatniej części dokumentu pokazano system realizacji *Strategii* wraz z wytycznymi do sporządzania dokumentów wykonawczych oraz ramy finansowe i źródła finansowania.

Perspektywa obowiązywania *Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030* jest nawiązaniem do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej (tj. 2021-2027 wraz z zasadą n+3) i szansą modernizacji obszaru społecznego i gospodarczego gminy poprzez realizację projektów inwestycyjnych, która ma przyczynić się do osiągnięcia zawartych w niej celów operacyjnych i tym samym celów strategicznych.

Należy jednak podkreślić, że niniejsza *Strategia* nie jest zamkniętym dokumentem i w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów, powinna zostać zaktualizowana.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022 - 2030* został przygotowany zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzonych konsultacji społecznych (spotkań, badań ankietowych). Po przygotowaniu dokumentu *Strategii*, poddano go konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa, przeprowadzono ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji *Strategii*.

1. Analiza strategiczna

1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej

W Diagnozie społeczno-gospodarczej Gminy Olsztynek, będącej Załącznikiem nr 1 do niniejszej Strategii przedstawiono szczegółową charakterystykę Gminy Olsztynek w odniesieniu do powiatu olsztyńskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i Polski zarówno w aspekcie przestrzennym, środowiskowym, społecznym, jak i gospodarczym. Celem diagnozy było dostarczenie jak najgłębszej wiedzy na temat zjawisk i procesów zachodzących w gminie na przełomie ostatnich pięciu lat.

Sfera przestrzenno-środowiskowa

Gmina Olsztynek to gmina miejsko - wiejska położona w powiecie olsztyńskim, w południowo - zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Jednostkami pomocniczymi samorządu w gminie Olsztynek są cztery osiedla oraz 32 sołectwa (składającymi się z 65 miejscowości). **Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć osadniczą**, w której centralnym środkiem jest miasto Olsztynek. Wśród miejscowości wiejskich istotną rolę odgrywają wsie Waplewo oraz Elgnówko. W strukturze zabudowy dominuje zabudowa mieszkaniowa, przy czym w poszczególnych miejscowościach doszło do dużego wymieszania jej z innymi funkcjami: rekreacyjną, usługową czy nawet przemysłową. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna lokowana jest głównie w obrębach geodezyjnych Mierki, Królikowo, Jemiołowo, Łutynowo. Zabudowa rekreacyjna z kolei najczęściej lokowana jest w obrębach Lutek, Kurki czy Ząbie (Rybaczówka).

Gmina Olsztynek charakteryzuje się bardzo dobrą zewnętrzną dostępnością komunikacyjną. Przez teren Gminy przebiegają drogi krajowe S7, S51 oraz droga krajowa nr 58, droga wojewódzka nr 537, a także linia kolejowa nr 216 łącząca Działdowo ze stacją Olsztyn Główny. Linia ta stanowi połączenie kolejowe Olsztyna z Warszawą. Na terenie Gminy na odcinku Olsztyn – Olsztynek funkcjonuje linia autobusowa numer 129 obsługiwana przez Zarząd Dróg, Zieleni i Transportu w Olsztynie. Funkcjonowanie linii jest współfinansowane przez Gminę Olsztynek i Gminę Stawiguda. Ponadto, w celu poprawy komunikacji wewnętrznej Gminy, w 2020 roku uruchomiono na terenie gminy linię komunikacyjną na trasie Olsztynek – Łutynówko – Łutynowo – Nadrowo – Waplewo – Lutek – Pawłowo – Kunki – Jemiołowo – Olsztynek, o długości trasy około 30,5 km. Gmina Olsztynek położona jest blisko lotnisk (w Szymanach, Warszawie i Gdańsku).

Stan techniczny dróg jest zróżnicowany w zależności od lokalizacji. Wyzwaniem dla Gminy Olsztynek na lata 2022 – 2030 jest dokonywanie modernizacji dróg istniejących oraz rozbudowa gminnych i wewnętrznych dróg celem poprawy dostępności komunikacyjnej gminy. Ponadto w celu rozwoju turystyki w gminie niezbędna jest rozbudowa i budowa nowych odcinków wielofunkcyjnych dróg turystycznych, głównie rowerowych celem uzyskania spójnego systemu dróg turystycznych.

Zgodnie z raportem *Przestrzenne i społeczno-gospodarcze skutki budowy drogi ekspresowej S7 na odcinku Olsztynek – Nidzica wraz z obwodnicą Olsztynka w ciągu drogi ekspresowej S51 – studium na przykładzie wsi Sudwa* (A. Biłozor, M. Renigier-Biłozor, J. Zielińska, 2017 rok) można stwierdzić, iż poziom satysfakcji społecznej spowodowanej budową drogi ekspresowej wśród mieszkańców miejscowości znajdujących się w promieniu kilkudziesięciu kilometrów jest relatywnie wysoki. Na pozytywny odbiór użytkowników dróg wpływ ma przede wszystkim skrócenie czasu przejazdu i poprawa bezpieczeństwa.

Na obszarze miasta Olsztynek **wyznaczono obszar rewitalizacji** i opisano go w *Lokalnym Programie Rewitalizacji gminy Olsztynek w ramach Ponadlokalnego Programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow*. Na obszarze rewitalizacji zrealizowano przedsięwzięcia: *Rewitalizacja wieży ciśnień* oraz *Utworzenie Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej*.

Jakość życia mieszkańców może być mierzona dostępem do podstawowej infrastruktury publicznej. Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej jest wysoki – ogółem w gminie wyniósł 95,5 proc. (GUS, 2019), natomiast w mieście - 99,5 proc., a na terenach wiejskich – 90,6 proc. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 80,5 proc. ludności gminy, w tym 90,3 proc. na terenie miejskim i 68,7 proc. na terenie wiejskim. Wartości wskaźników świadczą o **niezadawalającym poziomie dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej**. Najistotniejszym wyzwaniem stojącym przed Gminą Olsztynek z punktu widzenia infrastruktury technicznej jest rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków dla zapewnienia bezpieczeństwa środowiska, jak również dla umożliwienia dalszej rozbudowy kanalizacji sanitarnej i przyłączenia nowych gospodarstw. Modernizacji oraz rozbudowy wymaga również sieć wodociągowa.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym jest *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Olsztynek*. Obowiązujący obecnie dokument został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr XXXII-291/2021 z dnia 17 sierpnia 2021 roku.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie gminy Olsztynek wynosiła na koniec 2020 roku 26 343,58 ha (GUS), w tym: rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Ponadto na terenie gminy znajduje się Natura 2000: Rzeką Pastęka, Dolina Drwęcy, Ostoja Napiwodzko-Ramucka, Dolina Pastęki, Puszcza Napiwodzko-Ramucka. Na terenie gminy Olsztynek znajduje się 17 pomników przyrody, w tym drzewa lub grupy drzew i głązy.

Przez teren gminy płynie 7 rzek oraz zlokalizowane są 44 jeziora. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią występują przede wszystkim na terenach leśnych.

Gmina Olsztynek podejmuje różnorodne działania w celu ochrony środowiska w różnych dziedzinach: termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, promowanie programu *Czyste powietrze* finansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, utrzymywanie terenów zieleni miejskiej, racjonalna gospodarka odpadami, usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy Olsztynek zgodnie z *Programem usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy*

Olsztynek, utrzymanie czystości i porządku zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Olsztynek oraz opieka nad bezdomnymi zwierzętami zgodnie z Programem opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Olsztynek. Powyższe działania zapisane są w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026.

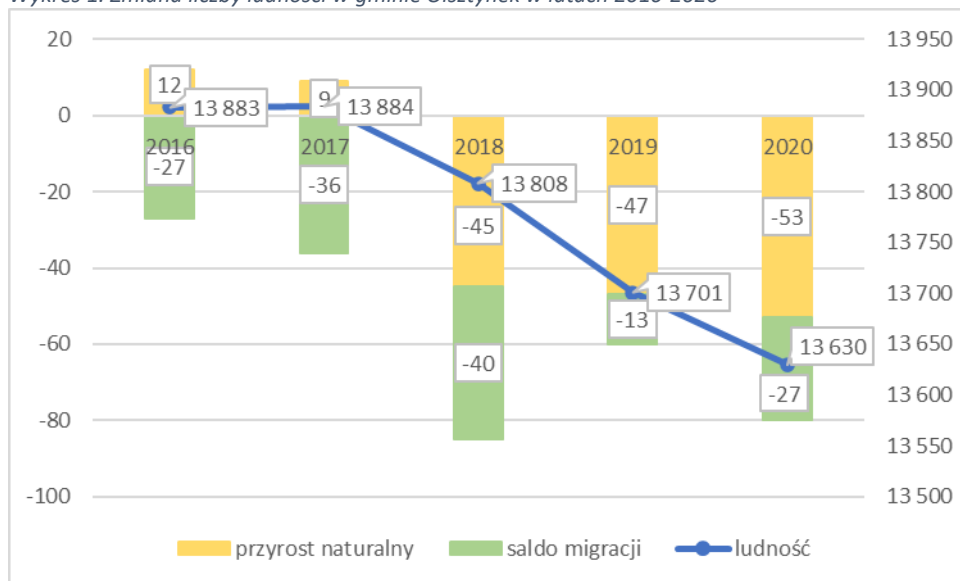
Wyzwania dla Gminy Olsztynek w sferze przestrzennej i środowiskowej:

- Budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących dróg;
- Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów;
- Modernizacja oświetlenia ulicznego;
- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej;
- Planowanie nowych obszarów mieszkalnych i gospodarczych z uwzględnieniem zasad rozwoju zrównoważonego i ochroną ładu przestrzennego;
- Ograniczenie pozaplanowego rozlewania się zabudowy;
- Zapobieganie potencjalnym konfliktom przestrzennym na styku funkcji rolniczych i nierolniczych oraz uciążliwych i nieuciążliwych;
- Modernizacja oczyszczalni ścieków;
- Rozbudowa i modernizacje sieci wodociągowej i kanalizacyjnej;
- Adaptacja do zmian klimatu;
- Bieżący monitoring oraz poprawa jakości powietrza;
- Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami;
- Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Strefa społeczna

Z *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Olsztynek* wynika, że w ostatnim okresie obserwowane są **niekorzystne trendy demograficzne**. Analizując zmiany liczby ludności Gminy w latach 2016-2020 zauważalna jest tendencja spadkowa. Na ten trend ma wpływ **ujemne saldo migracji**, a od 2018 roku **pogłębiający się ujemny przyrost naturalny**. Liczba mieszkańców gminy zmalała o 1,82 proc. (253 osoby) w stosunku do roku 2016.

Wykres 1. Zmiana liczby ludności w gminie Olsztynek w latach 2016-2020

Źródło: Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Olsztynek

Dodatkowo widoczny jest **proces starzenia się społeczeństwa**. Wskaźnik obciążenia demograficznego kształtował się w gminie na poziomie 31,4 osoby (GUS, 2020). Wartość ta wzrosła o 5,7 osoby w okresie 5 lat. Zmiany demograficzne są wyzwaniem, z którymi musi zmierzyć się Gmina Olsztynek. Zmiany te będą miały znaczący wpływ na społeczeństwo, gospodarkę i rynek pracy na poziomie lokalnym. Zmiany demograficzne spowodują także wzrost popytu na nowe usługi społeczne, w szczególności skierowane do osób starszych, a także zmianę struktur rynkowych i usług publicznych realizowanych przez instytucje publiczne. Najważniejsze zmiany dotyczą również wzrostu popytu na usługi medyczne. Starzenie się społeczeństwa spowoduje również potrzebę stworzenia nowych usług w wielu innych obszarach, takich jak: kształcenie (np. rosnąca popularność uniwersytetów trzeciego wieku), rozrywka i rekreacja, technologie informacyjne, usługi finansowe, transport itd. W związku z tym niezbędne jest opracowanie nowych koncepcji rozwoju infrastruktury oraz świadczenia usług na rzecz społeczeństwa.¹ Dlatego też władze Gminy Olsztynek podejmują działania na rzecz poprawy polityki demograficznej w zakresie podniesienia jakości usług społecznych, atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania i inwestowania, co bezpośrednio przełoży się na podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy.

Na terenie Gminy znajduje się tylko jeden żłobek - Żłobek Miejski w Olsztynku. Placówka została otwarta na początku 2017 roku z rządowego programu *Maluch +*. Żłobek dysponuje 40 miejscami dla dzieci w wieku do lat 3. Mieszkańcy Gminy podczas spotkania konsultacyjnego w dniu 11 sierpnia 2021 roku stwierdzili, że placówka **wymaga stworzenia nowych miejsc w żłobku**. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w gminie Olsztynek w 2020 roku wyniósł 10,4 proc. (w roku poprzednim odsetek był na poziomie 12,4 proc.) i mniejszy od wartości wskaźnika dla Polski (12,8 proc.).

¹ Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, *Przemiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa: konsekwencje dla lokalnych rynków pracy w Polsce*, 2013

Wychowanie przedszkolne w gminie Olsztynek jest organizowane w dwóch przedszkolach: w 10 oddziałach Przedszkola Miejskiego w Olsztynku i w 3 oddziałach przedszkolnych Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Waplewie. Natomiast oddziały przedszkolne znajdują się w Szkole Podstawowej nr 1 im. Noblistów Polskich w Olsztynku, Szkole Podstawowej nr 2 im. rtm. Witolda Pileckiego w Olsztynku, w Szkole Podstawowej im. Erwina Kruka w Elgnówku oraz w Szkole Filialnej w Królikowie. Na terenie gminy Olsztynek nie funkcjonują niepubliczne przedszkola. **Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w gminie Olsztynek w 2019 roku (brak danych za 2020 rok) wyniósł 73,1 proc. i był znacząco niższy od wskaźnika dla Polski (90,4 proc.).**

Na terenie gminy Olsztynek funkcjonuje siedem szkół podstawowych, w tym cztery zarządzane przez Gminę. Gmina Olsztynek realizuje różnorodne **projekty zwiększające jakość nauczania w szkołach**. W ostatnich latach realizowano dodatkowe zajęcia z języka angielskiego oraz zajęcia mające na celu podniesienia u uczniów kompetencji kluczowych, niezbędnych na rynku pracy i uzyskaniu właściwych umiejętności oraz rozwój zindywidualizowanego podejścia do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Natomiast **infrastruktura sportowa przy miejskich szkołach jest dobrze rozwinięta** (dwa kompleksy sportowe Moje Boisko - Orlik 2012, Biały Orlik, hale sportowe i sale gimnastyczne). Wyzwaniem dla Gminy Olsztynek powinno być wyrównanie jakości nauczania w szkołach na terenach wiejskich wraz z rozbudową infrastruktury szkolnej.

Zbiorowy transport publiczny, powiązany z dowożeniem uczniów do szkół podstawowych i przedszkoli, jest również realizowany na kierunkach: Wigwałd – Gaj – Elgnówko-Tolejn – Wilkowo - Olsztynek, Drwęck—Lichtajny-Królikowo-Olsztynek, Mańki- Samagowo – Mycyny – Ameryka-Olsztynek i DĄB – Kurki – Lipowo Kurkowskie - Marózek – Swaderki – Świerkocin – Olsztynek, Dębowa Góra – Nowa Wieś – Gąsiorowo- Pawłowo- Waplewo, Waplewo – Jemiołowo (drogą techniczną S7) – Olsztynek, Warlity Małe – Świętajńska Karczma – Platyny – Olsztynek. W 2019 roku przeprowadzonego wśród uczniów Zespołu Szkół im. K. C. Mrongowiusza w Olsztynku ankietę dotyczącą problemów z dojazdem do szkoły. Wskazano główne problemy w tym zakresie: brak połączeń autobusowych w ogóle, mała liczba kursów autobusów, nieodpowiednie godziny kursowania autobusów, szczególnie po lekcjach.

Średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów w egzaminach państwowych w szkołach podstawowych w Gminie Olsztynek są zbliżone do średnich wyników dla powiatu i województwa, jednakże zauważalne są różnice w uzyskiwanych wynikach pomiędzy szkołami.

Gmina podnosi jakość życia mieszkańców m.in. poprzez **zapewnienie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej**. Na terenie gminy znajduje się: Stadion Miejski w Olsztynku, hale sportowe i sale gimnastyczne placówek oświatowych, dwa kompleksy sportowe „Moje Boisko – Orlik 2012”, obejmujące boiska piłkarskie (wielofunkcyjne wraz z bieżniami lekkoatletycznymi), lodowisko sezonowe „Biały Orlik”, boiska treningowe i wiejskie, skate park, siłownie zewnętrzne i place zabaw.

Ponadto Miejski Dom Kultury w Olsztynku oraz Miejska Biblioteka Publiczna w Olsztynku posiadają **szerszą ofertę kulturalną**. Miejski Dom Kultury w Olsztynku realizuje liczne programy edukacyjne o charakterze artystycznym oraz prowadzi: spektakle, koncerty, odczyty i wystawy; naukę języków obcych; kursy tańca, fitness i inne odpowiadające potrzebom środowiska; kółka i ogniska artystyczne; impresariat artystyczny; działalność wydawniczą; wypożyczanie kostiumów. Oprócz stałych zajęć i imprez zgodnych z kalendarium, MDK realizuje warsztaty i zajęcia artystyczne dla utalentowanych dzieci i młodzieży Gminy Olsztynek. Warsztaty cieszą się ogromnym zainteresowaniem. Każdego roku w warsztatach teatralnych, perkusyjnych, wokalnych, filmowych, tanecznych, plastycznych uczestniczy każdorazowo ok. 300 osób, w tym dzieci, młodzież i dorośli (w tym seniorzy). Edukacyjne warsztaty artystyczne odbywają się zarówno w Olsztynku jak i w kilkunastu świetlicach wiejskich. Dla wielu dzieci i młodzieży jest to doskonała, a czasami jedyna możliwość edukacji w zakresie sztuk artystycznych. Plenerowe wydarzenia artystyczne i rekreacyjne odbywają się w Parku Rozrywki, Sportu i Kultury przy ul. Behringa. Istotnym jest fakt, iż ze względu na brak lub niskie zainteresowanie organizacyjne wymienionymi poniżej dziedzinami sportu Miejski Dom Kultury w Olsztynku zajmuje się również sportem niekwalifikowalnym i rekreacją (zawody na skateparku, turnieje koszykówki i piłki nożnej drużyn podwórkowych i tzw. dzikich, turnieje siatkówki plażowej, tenisa stołowego i ziemnego, zawody rowerowe, brydż sportowy, turnieje rycerskie).

Oferta kulturalna Miejskiego Domu Kultury w Olsztynku dostosowana jest do aktualnych możliwości finansowych instytucji. Dostępne w mieście imprezy kulturalne to w przeważającej większości festyny, imprezy okolicznościowe, warsztaty plastyczne, występy zespołów ludowych, czy konkursy literackie i poetyckie oraz jednodniowe imprezy plenerowe organizowane przy często niewielkich kosztach. Należy wziąć pod uwagę, że mieszkańcy Olsztynka nie zawsze są zainteresowani udziałem w imprezach kulturalnych, szczególnie tych biletowanych – wyjątkiem są koncerty poezji śpiewanej czy bluesa, bądź imprezy z „dużymi gwiazdami” Dni Olsztynka, Olsztynecka Majówka, na które wstęp jest bezpłatny. Ważnym czynnikiem jest też mała ilość organizacji i stowarzyszeń kulturalnych, a te które są nie współpracują bądź współpracują z MDK w znikomym stopniu. Zbyt małe uczestnictwo w imprezach kulturalnych mieszkańców miasta wynika być może z jeszcze jednego bardzo ważnego czynnika, jakim jest minimalne zaangażowanie w kształtowaniu oferty kulturalnej osób prywatnych i instytucji „pozakulturalnych”, takich jak: kawiarnie, puby, restauracje, galerie, zakłady pracy. To właśnie w tego typu miejscach mogłyby się również odbywać wystawy, wernisaże, recitale, wieczorki poetyckie, konkursy recytatorskie, jam sessions, koncerty jazzowe i inne „wysokie” formy artystyczne. Istotna jest również bliska odległość i łatwy dojazd do Olsztyna – stolicy województwa Warmińsko - Mazurskiego oraz innych dużych miast z bogatą i konkurencyjną ofertą kulturalną.

Zgodnie z raportem z przeprowadzonej ankiety dotyczącej *Potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy Olsztynek* oferta kulturalna w gminie Olsztynek została oceniona średnio na 3,3. 39 proc. ankieterów oceniło ofertę kulturalną wyżej niż wynosi średnia. Wśród pozytywnych

opinii dominowały głosy, że jest dobrze (choć podkreślano, że mogłoby być lepiej). Jest dużo atrakcji dla dzieci i młodzieży. Oferta kulturalna (jak na małe miasteczko) jest wystarczająca, bogata, urozmaicona, na wysokim poziomie dla każdej grupy wiekowej. Natomiast wśród opinii negatywnych zwracano przeważnie uwagę, że wydarzeń i atrakcji jest za mało lub są mało interesujące, nieatrakcyjne szczególnie dla młodzieży (także powyżej 18 lat). Respondenci wskazali, że w gminie jest mało atrakcji w okresie wakacji i zimą, a przede wszystkim mało wydarzeń kulturalnych na terenach wiejskich.

Wyzwaniem dla Gminy Olsztynek będzie poprawa jakości oferty spędzenia wolnego czasu nie tylko na terenie miasta, ale przede wszystkim na terenach wiejskich poprzez dostosowanie oferty kulturalnej i rekreacyjnej. Dlatego też należy sukcesywnie rozwijać bazę sportowo – rekreacyjną na terenach gminnych.

Gmina Olsztynek **zapewnia usługi osobom zagrożonym wykluczeniu społecznemu** m.in osobom bezrobotnym, starszym i z niepełnosprawnościami. Na terenie gminy Olsztynek działa instytucja wspierająca osoby starsze. Jedną z placówek jest Dzienny Dom Senior + w Olsztynku. Natomiast dla osób przewlekłe psychicznie chorych Powiat Olsztyński prowadzi Dom Pomocy Społecznej - Zacisze w Olsztynku. Z uwagi na pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa, Gmina powinna zapewnić odpowiednie zaplecze socjalne poprzez organizację m.in. dziennych domów pobytu seniorów oraz ofertę skierowaną na integrację osób starszych. Priorytety lokalnej polityki społecznej Gminy są obecnie formułowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Olsztynek na lata 2021-2027*.

Na terenie Gminy Olsztynek **funkcjonuje Klub Integracji Społecznej** w Olsztynku. W ramach reintegracji społecznej odbywają się zajęcia integracyjne, zajęcia w grupie wsparcia, poradnictwo i konsultacje indywidualne dla osób długotrwale bezrobotnych.

Kapitał społeczny w gminie Olsztynek jest na wysokim poziomie i charakteryzuje się powołaniem dwóch instytucji, aktywnością stowarzyszeń i klubów sportowych, udziałem w imprezach kulturalnych, współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi, aktywnością mieszkańców w udziale w Budżecie Obywatelskim w gminie Olsztynek i funduszu sołeckim, obywatelską inicjatywą uchwałodawczą oraz udziałem w wyborach demokratycznych.

Na terenie Gminy funkcjonuje Gminne Centrum Zdrowia Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Olsztynku. Jest to zakład opieki zdrowotnej, którego organem założycielskim jest Rada Miejska w Olsztynku. Ponadto terenie Gminy działa Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce koło Olsztynka oraz Mazurskie Centrum Psychoonkologii i Rehabilitacji w Chorobach Przewlekłych.

Wyzwania dla Gminy Olsztynek w sferze społecznej:

- Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobku i przedszkolu;
- Wzrost i utrzymanie poziomu wykształcenia dzieci i młodzieży do średniego poziomu w kraju w zakresie wyników uzyskiwanych przez uczniów na egzaminach po klasie ósmej;

- Rozwój infrastruktury edukacyjnej;
- Wyrównanie jakości nauczania w szkołach wraz z modernizacją infrastruktury szkolnej i rozbudowa o infrastrukturę sportową;
- Dopasowanie usług publicznych do zmieniającej się struktury i potrzeb społeczności lokalnej;
- Podniesienia atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy. Oferta kulturalna, wypoczynkowa i rekreacyjna dostosowana do każdej grupy wiekowej;
- Działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności gminy jako miejsca do zamieszkania i aktywności zawodowej;
- Zwiększenie dialogu społecznego;
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.

Sfera gospodarcza

Przedsiębiorczość jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym niekorzystnym procesom społeczno-ekonomicznym, takim jak bezrobocie, wykluczenie, marginalizacja. **Stopień rozwoju przedsiębiorczości w gminie Olsztynek jest na niskim poziomie** na tle średnich wyników dla powiatu, województwa i Polski.

Niewątpliwym **atutem gminy Olsztynek jest położenie komunikacyjne przy drodze ekspresowej S7**, dzięki czemu nastąpił wzrost jej dostępności i atrakcyjności, co wiąże się bezpośrednio ze zwiększeniem również innych korzyści społeczno-ekonomicznych wynikających m.in.: ze wzrostu gospodarczego na skutek wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej terenów łatwiej dostępnych komunikacyjnie i spowodowanego tym wzrostu zatrudnienia oraz rozszerzenia rynku turystyki, poprzez ułatwienie dostępności regionu niezwykle ciekawego turystycznie. Droga ekspresowa S7 jest szczególnie ważna dla województwa warmińsko-mazurskiego z punktu widzenia rozwoju gospodarczego tego regionu. Droga S7 pozwoliła na lepsze skomunikowanie regionów Polski poprzez stworzenie połączeń między sieciami dróg, a tym samym pomogła ożywić lokalną gospodarkę i przyciągnąć do regionu nowe inwestycje.

Gmina Olsztynek ma **duże możliwości pozyskania nowych inwestorów**, ponieważ posiada tereny inwestycyjne oraz wykwalifikowaną kadrę w Punkcie Obsługi Inwestora w strukturach Urzędu Miejskiego w Olsztynku, który prowadzi opiekę inwestycyjną i poinwestycyjną. **Punkt Obsługi Inwestora prowadzi wsparcie instytucjonalne i merytoryczne** w zakresie procesu inwestycyjnego i niezbędnych zgód przed realizacją inwestycji, jak również po uzyskaniu pozwolenia na budowę stara się pomóc inwestorom w zakresie ich kompetencji. Dowodem na profesjonalizm pracy Punktu, Gmina Olsztynek otrzymuje nagrody za odpowiednie przygotowanie terenów inwestycyjnych (tytuł Grunt na Medal przyznawany dwukrotnie przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu S.A., Top Inwestycje Polski Wschodniej 2018 organizowanego przez Grupę PTWP SA). Pozyskiwanie przedsiębiorców i powstawanie nowych inwestycji przekłada się na zwiększanie dochodów budżetowych gminy, a zwłaszcza dochodów własnych, z których można finansować zadania służące rozwojowi lokalnej

społeczności. Dlatego też rozwój społeczno-gospodarczy gminy w dużym stopniu zależy od tempa przyrostu na ich obszarze nowoczesnych inwestycji, w tym w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego funkcjonujące na terenie danej gminy mogą stanowić czynnik ułatwiający pozyskanie kolejnych inwestorów tego rodzaju. Sam fakt istnienia w danej gminie przedsiębiorstwa zagranicznego znacząco wpływa na jej lepszą opinię.²

Wśród największych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Gminy wyróżnia się: Zalando Lounge, Tymbark S.A., Nutripol Sp. z o.o., OCTIM Wytwórnia Octu i Musztardy w Olsztyнку Sp. z o.o., Transped-Las Sp. z o.o., Gospodarstwo Rybackie.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Olsztynie **stopa bezrobocia w powiecie olsztyńskim na koniec 2020 roku wyniosła 10,4 proc.** (4 240 osób, w tym 266 osób w gminie Olsztynek) i ma **trend malejący**. Wskaźnik ten był wyższy zarówno od średniej wojewódzkiej (10,1 proc.), jak i krajowej (6,2 proc.). Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Olsztynek wynosił w 2020 roku 3,1 proc.

Gmina Olsztynek posiada duży potencjał turystyczny. Liczne ośrodki wypoczynkowe, agroturystyczne i hotele zapewniają zróżnicowaną ofertę turystyczną. Baza noclegowa w gminie Olsztynek oferuje swoje usługi zarówno sezonowo, jak i całorocznie. W gminie Olsztynek można aktywnie wypoczywać poprzez żeglowanie, jazdę konno, skorzystanie ze szlaków rowerowych, kajakowych, konnych i pieszych. Ponadto na terenie Gminy znajdują się liczne obiekty sportowe, z których mogą korzystać mieszkańcy i turyści. Na terenie gminy znajdują się też szlaki tematyczne, kajakowe, piesze i rowerowe.

Zgodnie z raportem *Klimat dla przedsiębiorczości w gminie Olsztynek* (opracowany przez Roberta Waraksa, 2018) będącej podsumowaniem przeprowadzonej ankiety skierowanej do miejscowych przedsiębiorców wynika, że **największe przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej** w gminie Olsztynek to: brak wykwalifikowanych pracowników (46,3 proc.), brak lokalnych programów (41,5 proc.), wysokie podatki i opłaty lokalne (34,1 proc.) oraz brak wolnych lokali (31,7 proc.). W przypadku **formy wspierania przedsiębiorców**, największym zainteresowaniem cieszyły się: akcje promujące lokalny biznes (43,9 proc.), niższe podatki i opłaty lokalne (39 proc.), ulgi lub zwolnienia z podatku (39 proc.), lokale na preferencyjnych warunkach (34,1 proc.) oraz punkt obsługi przedsiębiorcy w Urzędzie Miejskimi w Olsztyнку (31,7 proc.).

Rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Olsztynek możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Część inwestycji jest współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. Łączna liczba podpisanych umów o dofinansowanie projektów realizowanych przez wszystkich beneficjentów (m.in. JST, przedsiębiorców i innych instytucji) w gminie w perspektywie finansowanej 2014-2020

² R. Marks-Bielska, W. Lizińska, I. Serocka, Uwarunkowania polityki władz lokalnych w obszarze pozyskiwania inwestorów zagranicznych, 2014

wyniosła 268, z czego aż 252 umowy było w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Gmina Olsztynek **współpracuje z partnerskimi miastami krajowymi i zagranicznymi** w zakresie m.in. kultury, sportu, turystyki, rolnictwa i ochrony środowiska.

Wyzwania dla Gminy Olsztynek w sferze gospodarczej:

- Utrzymanie i podniesienie poziomu atrakcyjności gminy dla inwestorów, w tym tworzenie stref aktywności gospodarczej;
- Rozwój infrastruktury turystycznej;
- Rozwój rolnictwa ekologicznego;
- Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców Gminy;
- Współpraca Gminy z mieszkańcami, przedsiębiorcami i gminami partnerskimi.

1.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest powszechną wykorzystywaną w jednostkach administracji publicznej metodą diagnostyczną. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, czyli możliwości rozwoju i obszary problemowe z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego. Poniższą analizę dokonano w oparciu o:

- opis charakterystyki Gminy,
- wyniki *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Olsztynek* opracowanej w oparciu o dane statystyczne Banku danych Lokalnych, dokumenty wewnętrzne Gminy oraz ankiety i innych źródeł zewnętrznych,
- konsultacje społeczne (warsztaty z przedstawicielami Urzędu Miejskiego i jednostek podległych oraz z mieszkańcami, ankiety, rozmowy indywidualne z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Olsztynku i przedsiębiorcami).

Tabela 1. Analiza SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Dobre położenie komunikacyjne Bliskość Olsztyna Poprawa dostępności drogowej miasta Dostępność komunikacyjna (kolej, drogi, bliskość lotniska, komunikacja publiczna, w tym miejska i podmiejska) Wyznaczony obszar rewitalizowany i polityka rewitalizacyjna	Wciąż widoczne braki w infrastrukturze drogowej w gminie Niski stopień zwodociągowania i kanalizacji przede wszystkim na terenach wiejskich Pogarszający się stan techniczny sieci kanalizacyjno-wodociągowej Uciążliwy transport przemysłowy przez miasto Niska atrakcyjność osadnicza (niski procent nowych budynków mieszkalnych)

Bogate walory przyrodnicze gminy - Obszary Prawnie Chronione Zdiagnozowane problemy klimatyczne i przeciwdziałanie Realizacja założeń ochrony środowiska Edukacja na dobrym poziomie (edukacja przedszkolna i średnie wyniki nauczania) Szeroki zakres świadczonych usług medycznych: Podstawowa opieka zdrowotna, Ratownictwo Medyczne, Rehabilitacja, Poradnie Specjalistyczne, Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna, Diagnostyka Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce Mazurskie Centrum Psychoonkologii i Rehabilitacji w Chorobach Przewlekłych Spółdzielnia „Tradycja Smaków” Wysoka aktywność opieki społecznej Baza sportowa Potencjał turystyczny (rozwinęta infrastruktura turystyczna np. szlaki tematyczne, rowerowe i kajakowe) Aktywność społeczeństwa Partnerskie relacje z innymi miastami Możliwości nowych inwestycji Potencjał rozwoju rolnictwa ekologicznego Sprawna obsługa inwestora (Punkt Obsługi Inwestora) Spadek bezrobocia Umiejętność podmiotów w pozyskiwaniu funduszy unijnych Silne marki przedsiębiorstw działające na terenie Gminy	Sezonowe zanieczyszczenia (piece) Niewykorzystywane możliwości OZE Brak miejsc w żłobku Brak oferty zajęć pozalekcyjnych Niska integracja społeczna na wsiach (dbałość o infrastrukturę) Niski poziom oferty kulturalno-sportowej skierowanej do poszczególnych grup wiekowych Niewystarczające zasoby mieszkaniowe Niewystarczająca liczba liderów społecznych Wzrastająca liczba przestępstw Stosunkowo niskie dochody mieszkańców (87,3 proc. przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce) Spada subiektywne poczucie bezpieczeństwa Niewystarczający poziom przedsiębiorczości mieszkańców Niski procent powierzchni pokrytych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych Brak wykwalifikowanej kadry na rynku pracy Brak dostępnych zasobów kadrowych na rynku pracy Brak współpracy organów Gminy z branżą turystyczną w kwestiach promocji Brak systemu wsparcia w utrzymaniu infrastruktury turystycznej np. szlaków
--	---

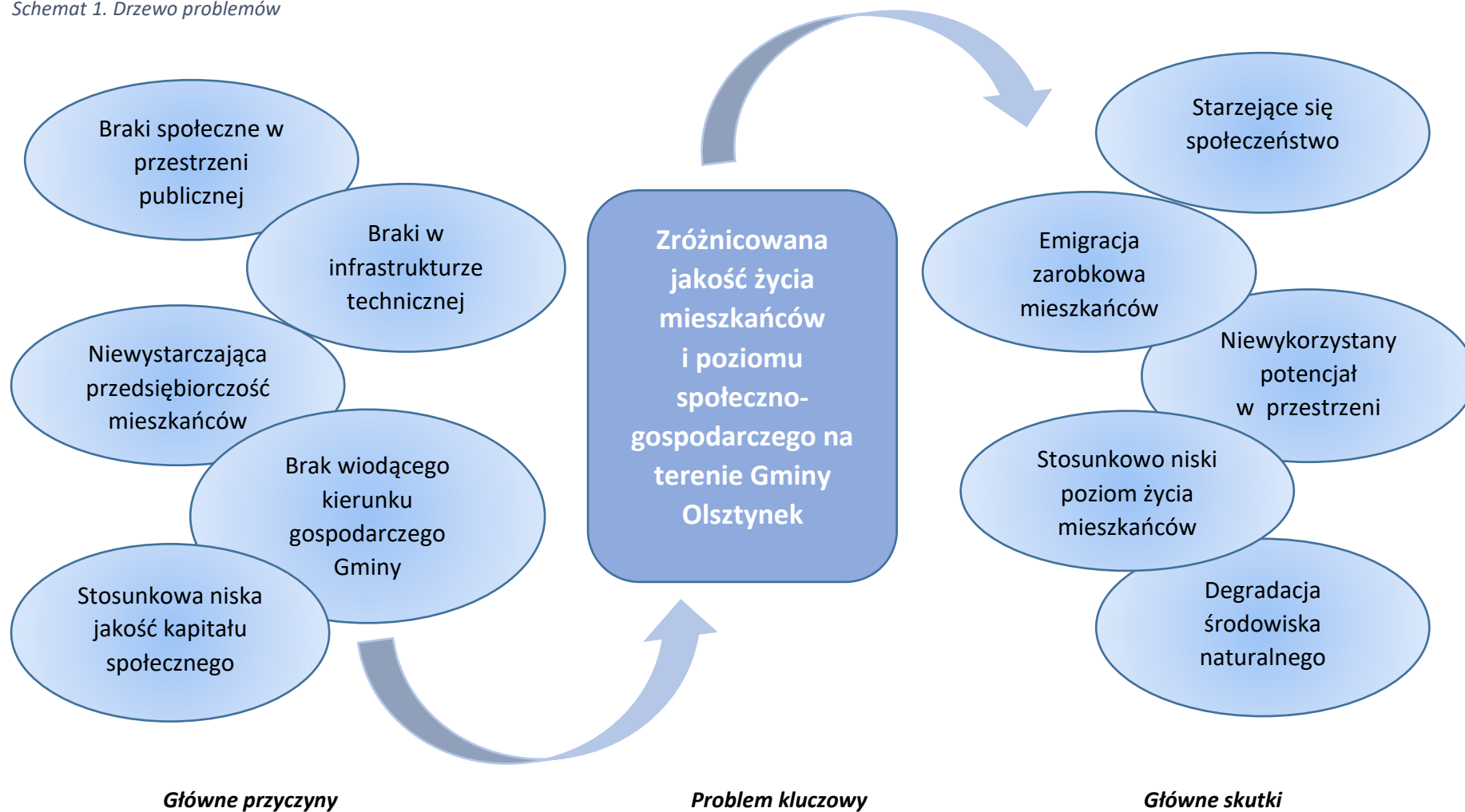
SZANSE	ZAGROŻENIA
Rosnąca popularność wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz innych rozwiązań prośrodowiskowych Regulacje ogólnokrajowe zobowiązujące JST do podniesienia jakości środowiska Środki na nową przestrzeń publiczną (m.in. rewitalizacja, gospodarka niskoemisyjna) Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa Polityka prorodzinna Systematyczny wzrost jakości życia społecznego Dostępność funduszy unijnych na cele społeczne Wzrastająca aktywność przedsiębiorcza	Niewystarczające środki finansowe w programach prośrodowiskowych Wzrost udziału transportu indywidualnego skutkujący rosnącą zanieczyszczeniami komunikacyjnymi Mało skuteczny system monitoringu i kontroli nad spalaniem odpadów w paleniskach domowych Zmiany przepisów dot. gospodarki niskoemisyjnej Degradacja środowiska w miejscach koncentracji ruchu turystycznego Negatywne trendy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji) Wzrost problemów społecznych wynikających z pandemii COVID-19 Mało elastyczny system kształcenia zawodowego w Polsce Słaba współpraca sfery gospodarczej i sfery edukacji zawodowej Brak na rynku pracy kadry medycznej (lekarze, pielęgniarki), co przekłada się na ewentualne problemy związane z utrzymaniem obecnych zakontraktowanych usług medycznych Emigracja zarobkowa Konkurencyjność większych miejscowości Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19 Brak zagwarantowanych środków w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 i ograniczona ich dostępność

Źródło: opracowanie własne

1.3. Drzewo problemów

Drzewo problemów powstało na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Olsztynek*, wniosków z *Diagnozy* zamieszczonej w niniejszym dokumencie w podrozdziale 1.1. *Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej* oraz analizy SWOT.

Schemat 1. Drzewo problemów

Źródło: opracowanie własne

2. Rozwój strategiczny Gminy Olsztynek

Programowanie rozwoju to kluczowy element i podstawa zarządzania rozwojem lokalnym, pod którym to pojęciem rozumiemy zespół skoordynowanych działań podejmowanych przez gminy, zmierzających do realizacji wcześniej określonych (sformułowanych) celów. W procesie zarządzania rozwojem lokalnym istotną rolę odgrywa samorząd, pełniąc funkcje koordynacyjne i organizacyjne, w tym w zakresie współpracy interesariuszy (aktorów rozwoju lokalnego).³

Opracowana *Strategia* jest dokumentem o wyrazistej, logicznej strukturze:

Schemat 2. Schemat rozwoju strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszym, wyjściowym elementem jest wizja gminy, która określa pożądany przez mieszkańców jej wizerunek w perspektywie najbliższych lat. Po przeprowadzeniu analizy sytuacji społeczno-gospodarczej w oparciu o dane statystyczne i dokumenty oraz materiały Urzędu Miejskiego w Olsztynku, a następnie po uwzględnieniu wyników analizy SWOT, zostały zaproponowane cztery cele strategiczne. Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych i wskazanych kierunków działań.

Wyznaczone cele, a następnie kierunki działań powinny odpowiadać na potrzeby rozwojowe Gminy i rozwiązywać najważniejsze problemy. Ważnym aspektem wyznaczania celów jest wzmocnienie potencjału lokalnego i wykorzystywanie zasobów własnych, jak również szans pojawiających się w otoczeniu.

Realizacja zakładanych celów spowoduje zmiany w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej o charakterze ilościowym, ale przede wszystkim jakościowym.

2.1. Wizja rozwoju Gminy Olsztynek

Wizja JST rozumiana jako docelowy obraz danej jednostki w przyszłości. Jest to marzenie o lepszej przyszłości, stan pożądany i oczekiwany, do spełnienia którego będą dążyć wdrażający strategię. Wyzwaniem dla zarządzających rozwojem będzie skupienie wokół wizji różnych grup interesariuszy.⁴

Niniejszy dokument ukazuje Gminę Olsztynek w perspektywie do roku 2030, zmienioną poprzez realizację przyjętych celów i kierunków działań.

³ Internet <https://samorząd.nid.pl>, 17.08.2021

⁴ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

Dla celów niniejszej Strategii wyznaczono wizję dla Gminy Olsztynek:

2.2. Cel główny, cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów

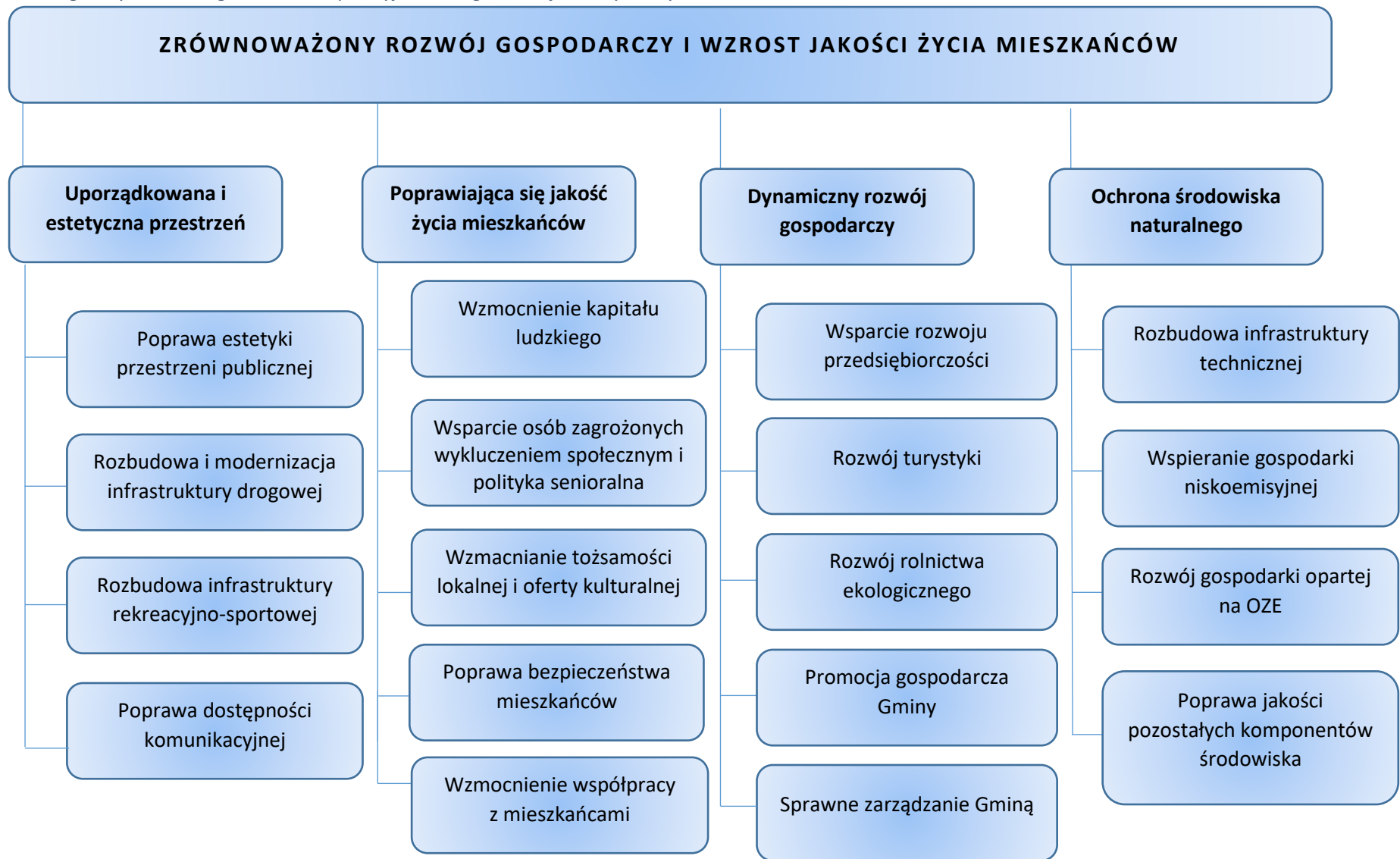
Wnioski z opracowanej *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Olsztynek* oraz z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami Gminy stały się podstawą dla opracowania części programowej *Strategii*, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Wyznaczono cel główny *Strategii*, który będzie realizowany poprzez cele strategiczne, które określono dla każdej z czterech analizowanych w *Diagnozie* sfer, tj.:

- przestrzennej,
- społecznej,
- gospodarczej,
- środowiskowej.

Wyznaczone cele strategiczne Gminy Olsztynek są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Zaplanowane działania w sferze gospodarczej i społecznej będą realizowane z zachowaniem ładu przestrzennego. Ponadto działania te wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osadniczej Gminy. Natomiast efektem realizacji celów związanych z rozbudową infrastruktury technicznej będzie rozwój społeczny, gospodarczy oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego. Realizacja celów i kierunków działań będzie przybliżała do osiągnięcia pożądanego statusu rozwoju Gminy, określonego w jej wizji.

Schemat 3. Cel główny, cele szczegółowe i cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030

Cel I. Uporządkowana i estetyczna przestrzeń

Warunkiem wysokiej jakości życia mieszkańców jest budowa atrakcyjnej przestrzeni do życia, pracy i wypoczynku. Gmina powinna zapewnić swoim mieszkańcom takie warunki, aby czuli się bezpiecznie i usatysfakcjonowani z oferty społecznej, skierowanej do wszystkich grup wiekowych.

Ponadto Gmina Olsztynek będzie kontynuowała politykę rewitalizacji gminy. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych Miasta i Gminy Olsztynek będzie polegała na przebudowie, adaptacji budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych. Jednym z przykładowych działań rewitalizacyjnych, jakie Gmina będzie realizowała to *Adaptacja pomieszczeń po byłym dworcu PKP na siedzibę Miejskiego Domu Kultury w Olsztynku*. Celem zadania jest utworzenie nowego miejsca dla funkcjonowania Domu Kultury w Olsztynku.

Poprawa estetyki przestrzeni Gminy Olsztynek odbywać się będzie poprzez dbanie o miejsca i obiekty stanowiące lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne np. modernizacja zabytkowej kaplicy na cmentarzu przy ulicy Grunwaldzkiej w Olsztynku lub restauracja murów obronnych w Olsztynku.

Szczególny wpływ na rozwój Gminy ma układ komunikacyjny i powiązania drogowe z większymi miastami. Natomiast jakość i stan infrastruktury drogowej wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania. Gmina podejmuje systematycznie działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa drogowego, dlatego też w najbliższych latach będzie kontynuowała modernizację i rozbudowę dróg gminnych i wewnętrznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenia) np. budowa nawierzchni ulicy Sienkiewicza w ramach projektu „Zagospodarowanie plaży miejskiej”, budowa ulicy Owocowej, Pionierów, Złotej, Srebrnej, Platynowej, Diamentowej, Rubinowej, Perłowej i Szmaragdowej, kontynuacja budowy ul. Leśnej w Olsztynku. Ponadto będą tworzone nowe ścieżki rowerowe, np. kontynuacja ścieżki pieszo - rowerowej od Olsztynka do Swaderek.

Jednym z najważniejszych czynników wspierających rozwój Gminy jest wysoka dostępność komunikacyjna zarówno wewnętrzna, jak i zewnętrzna. Gmina Olsztynek w ostatnich latach poprawiła dostępność komunikacyjną, jednakże należy zbadać potrzeby mieszkańców (pod kątem dojazdu do pracy, szkoły i usług publicznych) i wdrożyć wypracowane rozwiązania.

Rozwój infrastruktury sportowo–rekreacyjno–wypoczynkowej w całej gminie jest niezbędny ze względu na dostosowanie tej oferty do dzieci, młodzieży i dorosłych, jak również w celu rozwoju funkcji turystycznej na terenie Gminy. Profesjonalna oferta turystyczna to nie tylko baza noclegowa i gastronomiczna, to także miejsca, gdzie turyści będą mogli spędzić aktywnie czas (np. trasy rowerowe, siłownie zewnętrzne, skate parki, place zabaw) lub biernie (np. na zagospodarowanej plaży nad jeziorem, w parku).

Gmina musi pamiętać, że zrównoważony rozwój Gminy musi być spójny z założeniami prowadzonej polityki przestrzennej oraz nie powodować negatywnych skutków w gminnej przestrzeni. Gospodarowanie przestrzenią będzie oparte o *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Olsztynek*, a także tworzone i aktualizowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 2. Cel strategiczny nr 1

CEL STRATEGICZNY I			
Uporządkowana i estetyczna przestrzeń			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Sukcesywne sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w celu objęcia nimi jak największego obszaru Gminy Poprawa jakości, funkcjonalności i dostępności istniejących przestrzeni publicznych Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych Ochrona zabytków Dbłość o miejsca kultu religijnego, miejsca o znaczącej wartości historycznej i kulturowej Zachowanie terenów zieleni, leśnych i rolnych	rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego zwiększenie funkcjonalności przestrzeni poprawa estetyki i funkcjonalności reprezentatywnych obiektów gminnych poprzez ich rewitalizację	Stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego powierzchni Gminy [%] Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniających zasady zrównoważonego rozwoju [szt.] Liczba obiektów zrewitalizowanych [szt.] Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów [m²] Liczba obiektów i miejsc o znaczeniu kulturowym poddanych renowacji [szt.]
1.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	Budowa i modernizacja dróg gminnych	poprawa estetyki przestrzeni	Długość rozbudowanych dróg [km]

	Współpraca z Powiatową Służbą Drogową oraz Zarządem Dróg Wojewódzkich w zakresie budowy, rozbudowy i modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich Budowa, rozbudowa i modernizacja chodników, oświetlenia, parkingów Objęcie monitoringiem miejsc szczególnie niebezpiecznych Budowa ścieżek rowerowych Usuwanie barier architektonicznych na drogach, w szczególności poprzez tworzenie podjazdów, sygnalizacji dźwiękowej	rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy podnoszenie bezpieczeństwa drogowego poprawa stanu jakości dróg na terenie Gminy poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez rozbudowę oświetlenia i chodników przy kluczowych odcinkach dróg rozbudowa sieci tras rowerowych zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km] Długość wybudowanych chodników [km] Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych [szt.] Liczba powstałych punktów monitoringu [szt.] Liczba usuniętych barier architektonicznych [szt.]
1.3. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej	Utworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boiska wielofunkcyjne, przyszkolne sale sportowe, otwarte strefy aktywności np. skatepark, place zabaw, siłownie zewnętrzne, itp.)	poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy poprawa aktywności fizycznej mieszkańców poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców Gminy o charakterze sportowo-rekreacyjnym	Liczba nowych i modernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.] Liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze sportu wspieranych przez Gminę [szt.] Liczba zorganizowanych imprez sportowych w ciągu roku [szt.]

	Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze sportu i turystyki Organizowanie i wspieranie imprez sportowo-rekreacyjnych		
1.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej	Dostosowanie lokalnego systemu publicznej komunikacji autobusowej do potrzeb mieszkańców Gminy Współpraca ze związkami międzygminnymi i stowarzyszeniami w ramach poprawy dostępności przestrzennej Gminy Współpraca z sąsiednimi gminami mająca na celu utworzenie/utrzymanie wspólnej sieci transportu zbiorowego Wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym Utworzenie spójnej sieci ścieżek rowerowych z sąsiednimi gminami	zwiększenie wykorzystania komunikacji publicznej zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i CO2 do atmosfery związanej z tzw. emisją liniową	Liczba istniejących linii komunikacji zbiorowej [szt.] Długość linii autobusowych [km] Liczba przystanków autobusowych na terenie Gminy [szt.] Liczba osób korzystająca z transportu publicznego [osoba/rok]

Źródło: opracowanie własne

Cel II. Poprawiająca się jakość życia mieszkańców

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców oprócz omówionej wcześniej przestrzeni publicznej, dróg oraz dostępności komunikacyjnej jest również rozwój oferty edukacyjnej, zdrowotnej, społecznych, kulturalnej i bazy sportowo-rekreacyjnej wzmacniającej aktywność mieszkańców.

Najtrudniejszym wyzwaniem stojącym przed niejedną jednostką samorządu terytorialnego jest pogłębiający się problem demograficzny. Gmina powinna zachęcać do osiedlenia się na jej terenie poprzez przygotowanie możliwości osadniczych związanych z przygotowaniem planów zagospodarowania przestrzennego, uzbrajaniem terenów, dostępem do usług społecznych, w tym tworzeniem placówek żłobkowych i przedszkolnych. Gmina musi zapewnić wysoką jakość usług edukacyjnych oraz wysoki poziom kształcenia, w tym organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej. Ponadto powinno się podejmować działania w celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez rozbudowę bazy szkolnej wraz z doposażeniem w niezbędny sprzęt. Dlatego też Gmina Olsztynek będzie budowała kompleks sportowo-rekreacyjny z boiskami wielofunkcyjnymi na terenie wiejskim (m.in. w Waplewie).

Jednym z głównych problemów demograficznych jest pogłębiające się zjawisko starzenia społeczeństwa. Dlatego też Gmina zmuszona jest do zmiany polityki senioralnej i poszerzenia usług dla seniorów. Głównym zadaniem Gminy w tym obszarze będzie dostosowywanie placówek zapewniających opiekę oraz pobyt seniorom, a także osobom ze szczególnymi potrzebami i wykluczonym społecznie (m.in. chorym, niepełnosprawnym, uzależnionym itd.) wraz z ofertą zajęć integracyjnych.

Ponadto zostanie podniesiony poziom świadczonych usług kulturalnych. Gmina Olsztynek będzie realizowała zadanie polegające na polepszeniu warunków działalności MDK poprzez realizację umowy z PKP i adaptacji zabytkowego budynku dworca. Budowa nowego Domu Kultury wpłynie na atrakcyjność kulturalną Olsztyńska oraz umożliwi organizowanie nowych imprez kulturalnych, spełniających oczekiwania mieszkańców, poprawi również ich jakość oraz pozwoli na organizowanie nowych zajęć kulturalnych i kół zainteresowań. W pierwszym okresie po zakończeniu budowy hasłem promocyjnym będzie: OLSZTYNECKI DOM KULTURY – NOWE OTWARCIE NA KULTURĘ! Gmina Olsztynek wzbogaci ofertę wydarzeń i imprez kulturalnych integrujących mieszkańców w każdym wieku.

Dopełnieniem działań podejmowanych w obszarze społecznym będzie integracja mieszkańców i ich zwiększenie poczucia tożsamości regionalnej poprzez współpracę i wspieranie organizacji pozarządowych, jak również wzmocnienie komunikacji z mieszkańcami.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 3. Cel strategiczny nr 2

CEL STRATEGICZNY II			
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego	Stworzenie nowych miejsc w żłobku Dostosowanie liczby placówek przedszkolnych oraz godzin ich funkcjonowania do potrzeb mieszkańców oraz poprawa dostępności miejsc Racjonalizacja struktury placówek oświatowych w zależności od zmian struktury demograficznej Poprawa bazy przedszkolnej i szkolnej Doposażenie placówek oświatowych w niezbędny sprzęt, pomoce naukowe i najnowocześniejsze narzędzia sprzyjające realizacji procesu kształcenia i rozwoju intelektualnego	wzrost potencjału kapitału ludzkiego wzrost liczby miejsc w placówkach opiekuńczych dzieci do 3 roku życia poprawa atrakcyjności oferty edukacyjnej na obszarze Gminy poprawa jakości kształcenia w gminnych placówkach edukacyjnych zwiększenie atrakcyjności oferty zajęć pozalekcyjnych poprawa wyników kształcenia uczniów wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców spadek poziomu bezrobocia	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 [szt.] Liczba doposażonych placówek edukacyjnych [szt.] Liczba dzieci uczestniczących w programach i projektach dotyczących edukacji oraz wychowania [osoba] Średnie wyniki nauczania w szkołach [%] Liczba osób bezrobotnych uczestniczących w programach/projektach aktywizujących [osoba] Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]

	Udział placówek oświatowych w programach i projektach dotyczących edukacji oraz wychowania Wsparcie uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych Organizacja zajęć pozalekcyjnych Edukacja uczniów i młodzieży w zakresie rozwoju kreatywności, przedsiębiorczości i odpowiedzialności społecznej Dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy Animowanie dialogu na rzecz lokalnego rynku pracy Wspieranie najbardziej uzdolnionych poprzez specjalne systemy stypendialne i nagrody Aktywizacja osób bezrobotnych	wzrost atrakcyjności osadniczej Gminy	
2.2. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i polityka senioralna	Wspieranie włączenia społecznego i aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Stworzenie warunków wszechstronnej aktywności osób	dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej	Liczba wspartych jednostek infrastruktury senioralnej [szt.] Liczba zorganizowanych form aktywności osób starszych,

niepełnosprawnych, chorujących i starszych Wzrost partycypacji społecznej i obywatelskiej osób niepełnosprawnych, chorujących i starszych Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznej oraz różnych form opieki i wsparcia dla osób o ograniczonej samodzielności Poprawa warunków socjalno-bytowych osób i rodzin mieszkających w gminie Wzmocnienie kompetencji mieszkańców sprzyjających aktywności, samodzielności i zaradności życiowej Ograniczenie barier utrudniających dostęp do aktywizacji zawodowej, w tym osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy Wzmocnienie rodziców i opiekunów w zakresie opieki i wychowania dzieci	wzrost integracji społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym zapewnienie dziennej i całodobowej opieki nad osobami starszymi i chorymi integracja osób starszych zagospodarowanie czasu wolnego seniorów stworzenie możliwości samodzielnego załatwienia spraw dla seniorów i osób ze specjalnymi potrzebami	niepełnosprawnych i chorujących [liczba osób] Liczba podmiotów świadczących usługi dla osób z niepełnosprawnościami [szt.] Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług społecznych [liczba osób] Liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery [szt.] Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, bezrobocia [liczba rodzin] Liczba bezrobotnych z terenu gminy, którzy wzięli udział w różnych formach aktywizacji zawodowej [liczba osób] Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu alkoholizmu, narkomanii, przemocy w rodzinie; liczba rodzin [liczba osób w rodzinach] Liczba zrealizowanych programów edukacyjno-
---	---	---

	Stworzenie warunków do wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży Zapewnienie rodzinom doświadczającym trudności dostępu do specjalistycznego i kompleksowego wsparcia Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze zjawisk dysfunkcyjnych. Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych, prewencyjnych i kompensacyjnych w obszarze dysfunkcji społecznych Poprawa dostępu osób i rodzin do pomocy specjalistycznej w zakresie przemocy w rodzinie i uzależnień. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnościami Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu przez osoby starsze		profilaktycznych/liczba uczestników Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, w tym osób doświadczających przemocy w rodzinie i uzależnień (Punkt) [liczba osób] Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty [szt.] Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty [szt.]
--	---	--	---

	Dostosowanie oferty wypoczynkowo-rekreacyjnej do osób ze szczególnymi potrzebami Usuwanie barier architektonicznych w instytucjach publicznych		
2.3. Wzmacnianie tożsamości lokalnej i oferty kulturalnej	Rozbudowa infrastruktury i oferty kulturalnej dla mieszkańców Organizacja imprez kulturalnych integrujących mieszkańców Wzmocnienie współpracy z organizacjami działające w obszarze kulturalnym Rozwój oferty kulturalnej poprzez budowę nowych świetlic wiejskich Sukcesywne zwiększanie księgozbioru tradycyjnego, a także cyfrowego	poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców o charakterze kulturalnym zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców zwiększenie świadomości walorów turystycznych i rekreacyjnych wśród mieszkańców Gminy integracja społeczna mieszkańców wysoka jakość usług opiekuńczych i oferta kulturalno-integracyjna dla seniorów zwiększenie aktywności mieszkańców w wydarzeniach o różnym charakterze	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów kulturalnych [szt.] Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalnych [osoba] Liczba imprez kulturalnych [szt.] Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [liczba osób]

		wzmacnianie tożsamości społecznej i kulturowej mieszkańców promocja Gminy na zewnątrz	
2.4. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	System wsparcia ochrony zdrowia oraz pomocy i integracji społecznej Kształtowanie postaw prozdrowotnych Prowadzenie dla mieszkańców działań w zakresie edukacji zdrowotnej, profilaktyki zdrowia i zdrowego stylu życia Objęcie monitoringiem miejsc szczególnie niebezpiecznych i narażonych na dewastacje Wsparcie Ochotniczej Straży Pożarnej Promowanie bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży Współpracowanie w zakresie bezpieczeństwa ze służbami Policji, Straży Miejskiej i Straży pożarnej Współpracowanie z podmiotami zewnętrznymi w zakresie	stała kontrola dróg i kluczowych miejsc na terenie Gminy poprzez punkty monitoringu miejskiego poprawa zdrowotności mieszkańców poprawa bezpieczeństwa pacjentów przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu podniesienie standardu świadczonych usług leczniczych poprawa dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym poprawa bezpieczeństwa pożarowego	Liczba powstałych punktów monitoringu [szt.] Liczba wspartych przez gminę programów zdrowotnych [szt.] Liczba osób, które skorzystały z poszczególnych programów profilaktycznych [osoba] Liczba wspartych ośrodków zdrowia [szt.] Liczba porad w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej [szt.] Liczba wspartych obiektów Ochotniczej Straży Pożarnej [szt.] Liczba realizowanych projektów z zakresu bezpieczeństwa [szt.] Liczba zmodernizowanych /wybudowanych budynków Komisariatu Policji [szt.]

	zabezpieczeń imprez na terenie gm. Olsztynek (agencje ochronny) Uczestnictwo w projektach związanych z promowaniem bezpieczeństwa Prowadzenie bieżącej analizy bezpieczeństwa na terenie gminy Olsztynek Modernizacja/budowa nowego budynku Komisariatu Policji		
2.5. Wzmocnienie współpracy z mieszkańcami	Współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych Wzmocnienie komunikacji z mieszkańcami Wspieranie rozwoju wolontariatu Podjęmowanie działań zmierzających do zwiększenia poczucia tożsamości regionalnej mieszkańców Promocja działalności zespołów artystycznych / sportowych	zwiększenie poczucia tożsamości społecznej mieszkańców integracja mieszkańców zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań zleconych budowanie relacji międzyludzkich	Liczba przeprowadzonych działań wspierających organizacje społeczne [szt.] Liczba działających na obszarze Gminy stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich, [szt.] Liczba zespołów artystycznych / sportowych [szt.]

Źródło: opracowanie własne

Cel III. Dynamiczny rozwój gospodarczy

Cel strategiczny III zakłada dalszy rozwój gospodarczy Gminy, który powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju, czyli dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi a ochroną środowiska.

Niewątpliwie położenie komunikacyjne Gminy Olsztynek sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości, dlatego też należy dążyć do wzrostu liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych na terenie Gminy, ale również należy poszukiwać nowych rozwiązań gospodarczych, tworzących miejsca pracy dla mieszkańców. Dlatego też należy wykorzystać potencjał gospodarczy Gminy, przygotowywać tereny inwestycyjne i pozyskiwać nowych inwestorów poprzez promocję Gminy oraz kompetentną kadrę Punktu Obsługi Inwestora.

Ze względu na walory przyrodnicze Gmina Olsztynek posiada potencjał rozwoju turystyki. Gmina powinna poprawić i rozwinąć infrastrukturę turystyczną i wypoczynkową oraz budować ścieżki rowerowe. W tym celu Gmina powinna współpracować z przedsiębiorcami prowadzącymi ośrodki wypoczynkowe, organizacjami pozarządowymi w celu rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz promocji turystycznej Gminy.

Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztynek* gminne rolnictwo powinno opierać się w przeważającej mierze na uprawie roślin. Natomiast zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania województwa należy przyjąć kierunek intensyfikacji produkcji roślinnej ze wspieraniem rolnictwa ekologicznego. Szybki rozwój technologiczny sektora rolniczego powoduje, że producenci dążą do poprawienia procesów w celu zachowania wydajności ekonomicznej oraz konkurencyjności gospodarstw rolnych, szczególnie w obszarze zaawansowanych technologii wysokiej jakości. Ponadto zmieniają się również zachowania konsumentów, coraz częściej wybierają produkty prozdrowotne.

Obszary wiejskie w całej Europie zmagają się z podobnymi wyzwaniami: odpływem młodych ludzi, starzeniem się społeczeństwa, zanikiem podstawowych usług, brakiem środków na inwestycje. Nie inaczej jest na tych, położonych w Polsce – zwłaszcza na wschodzie kraju i daleko od dużych miast. Mówi się w tym kontekście o tzw. zagrożeniu błędnym kołem upadku wsi. Koncepcja Smart Villages ma z założenia łagodzić te negatywne tendencje. Jednym z narzędzi mają być technologie cyfrowe i innowacje społeczne, przyczyniające się do poprawy jakości życia mieszkańców, polepszania dostępności i standardu usług publicznych i lepszego wykorzystania zasobów lokalnych. Jednocześnie, koncepcję Smart Villages wyróżnia jej wrażliwość terytorialna, co najprościej mówiąc, sprowadza się do dostosowywania podejmowanych działań do potrzeb społeczności lokalnych na jak najniższym poziomie osadniczym.⁵

Sprawne zarządzania Gminą pozwala na planowanie strategiczne, a dzięki temu na realizację konkretnych zadań związanych z długofalową wizją rozwoju. Ze względu na wielość celów i zadań oraz ograniczone możliwości kadrowe, organizacyjne i finansowe występuje konieczność wyboru priorytetów realizacyjnych. Ponadto dla bardziej widocznych efektów,

⁵ Internet, <https://smartwies.pl/articles/spolecznosc/smart-wies-najczesciej-zadawane-pytania/>

Gmina powinna kontynuować współpracę z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, jak również z miastami i gminami partnerskimi.

Dzięki rozwojowi gospodarczemu Gminy poprawi się sytuacja na rynku pracy, wzrosną dochody Gminy, a tym samym Gmina będzie mogła zapewnić mieszkańcom podstawową infrastrukturę techniczną i społeczną.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 4. Cel strategiczny nr 3

CEL STRATEGICZNY III			
Dynamiczny rozwój gospodarczy			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	Dostosowanie zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do potrzeb rozwoju przedsiębiorczości Tworzenie stref aktywności gospodarczej dla działalności produkcyjnej, logistycznej lub usługowej Skomunikowanie terenów inwestycyjnych z głównymi drogami dojazdowymi Przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych Wsparcie rozwoju lokalnych producentów i produktów Wzmocnienie wizerunku gminy przyjaznej przedsiębiorcom	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy przygotowane strefy aktywności gospodarczej zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na obszarze Gminy zwiększenie liczby nowych inwestycji zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy spadek bezrobocia wśród mieszkańców	Liczba utworzonych programów wsparcia dla przedsiębiorców [szt.] Liczba wspartych przedsiębiorstw [szt.] Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy [szt.] Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców [szt.] Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców [szt.] Powierzchnia terenów przygotowanych na cele inwestycyjne [ha]

	Ekonomia społeczna Organizacja corocznych spotkań z przedsiębiorcami z terenu Gminy	promocja lokalnych producentów i ich wyrobów wzmocnienie wizerunku gminy przyjaznej przedsiębiorcom	Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
3.2. Rozwój turystyki	Tworzenie miejsc wypoczynku i rekreacji dla rodzin z dziećmi Wsparcie i promocja prywatnych podmiotów działających w obszarze turystyczno-sportowo-rekreacyjnym Rozwój systemu wielofunkcyjnych dróg turystycznych, głównie rowerowych połączonych z miejscami odpoczynku Wspieranie inicjatyw związanych z budową, rozbudową i modernizacją bazy noclegowej, biwakowej i kempingowej Współpraca z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi i przedsiębiorcami w celu utrzymania, poprawy i rozbudowy infrastruktury turystycznej Gminy	poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy poszerzenie bazy hotelowej i gastronomicznej poszerzenie oferty rekreacyjnej oraz oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i turystów spadek bezrobocia wśród mieszkańców	Liczba wspartych przedsiębiorstw [szt.] Liczba utworzonych w sołectwach stref rekreacyjno-wypoczynkowych [szt.] Liczba miejsc wypoczynku i rekreacji dla rodzin z dziećmi [szt.] Długość wybudowanych wielofunkcyjnych dróg turystycznych [km] Liczba oddanych lub zmodernizowanych miejsc noclegowych [szt.] Liczba umów współpracy w zakresie utrzymania, poprawy i rozbudowy infrastruktury autystycznej Gminy [szt.]

	Tworzenie w sołectwach stref rekreacyjno-wypoczynkowych i obszarów o funkcjach turystycznych Promocja oferty turystycznej		
3.3. Rozwój rolnictwa ekologicznego	Wspieranie innowacyjnych technologii i rolnictwa precyzyjnego Propagowanie ekologicznych upraw rolnych i lokalnych targowisk Wzrost wykorzystania OZE w rolnictwie ekologicznym Transfer wiedzy Organizacja szkoleń z programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu	zwiększanie udziału rolnictwa ekologicznego i lokalnej produkcji rolnej jako perspektywicznych gałęzi rolnictwa zwiększenie świadomości postaw mieszkańców i konsumentów związanych z produktami wysokiej jakości	Liczba podmiotów gospodarczych zajmujących się produkcją rolnictwa ekologicznego [szt.] Liczba szkoleń z programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu [szt.]
3.4. Promocja gospodarcza gminy	Współpraca z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami, których Gmina jest członkiem Udział w targach, konferencjach	wzrost atrakcyjności turystycznej, inwestycyjnej Gminy spadek bezrobocia wśród mieszkańców	Liczba podjętych działań promocyjnych w ramach współpracy z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami [szt.]

	Rozwój informacji wizualnej Udział Gminy we wspólnych akcjach promocyjnych z podmiotami zewnętrznymi		Liczba turystów odwiedzających Gminę [os.] Liczba targów/konferencji, na których promowano Gminę [szt.]
3.5. Sprawne zarządzanie Gminą	Współpraca z organizacjami zewnętrznymi i stowarzyszeniami Współpraca z gminami partnerskimi Organizacja corocznych spotkań z przedsiębiorcami z terenu Gminy Udział Gminy we wspólnych akcjach promocyjnych z gminami partnerskimi Organizacja dla mieszkańców gminy i miasta przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałać wykluczeniu cyfrowemu Wdrożenie większej liczby usług dostępnych przez Internet, aplikacji mobilnych i innych systemów informatycznych Wspieranie działań i współpraca z Młodzieżową Radą Miejską i środowiskiem senioralnym	realizacja założonych celów i kierunków działań wzrost dochodów własnych Gminy wzrost jakości poziomu życia mieszkańców wzrost efektywności współpracy z innymi podmiotami	Wysokość dochodu własnego na 1 mieszkańca Wysokość wydatków na 1 mieszkańców Liczba umów z organizacjami pozarządowymi [szt.] Liczba miast i gmin partnerskich [szt.]

	Realizacja działań związanych z cyberbezpieczeństwem		
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

Cel IV. Ochrona środowiska naturalnego

Jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed gminami jest zapewnienie odpowiedniego poziomu ochrony środowiska naturalnego. Jego jakość wpływa na postrzeganie Gminy wśród mieszkańców jako miejsca do życia, odwiedzających i turystów jako miejsca do wypoczynku oraz postrzeganie przez przedsiębiorców i rolników jako miejsca do rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Gmina Olsztynek będzie realizowała kompleksowe działania proekologiczne m.in. mające na celu rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, które zarówno wpłyną na poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, a także na poprawę jakości życia mieszkańców.

Gmina podejmie także działania mające na celu adaptację do zmian klimatu, przeciwdziałanie skutkom suszy, ochrony terenów leśnych, zwiększenia retencji wodnej oraz rozwoju zielonej i błękitnej infrastruktury.

Gmina będzie kontynuowała realizację inwestycji w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, wymiany źródeł zaopatrzenia w ciepło, wprowadzania rozwiązań technologicznych optymalizujących zużycie mediów.

Wspierane będą inwestycje mające na celu zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Ponadto działań optymalizujących wymaga również gospodarka odpadami. Zgodnie z GUS corocznie wzrasta masa zebranych odpadów zmieszanych na terenie gminy. Dodatkowo należy zintensyfikować działania związane z usunięciem azbestu z terenu gminy. W perspektywie do 2032 roku cały kraj powinien zostać oczyszczony z wyrobów azbestowych.

Realizując powyższy cel strategiczny ważne jest również prowadzenie działań promocyjnych i promowanie postaw proekologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez organizację konkursów i innych wydarzeń propagujących ochronę środowiska.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej

Tabela 5. Cel strategiczny nr 4

CEL STRATEGICZNY IV			
Ochrona środowiska naturalnego			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
4.1. Rozbudowa infrastruktury technicznej	Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków Modernizacja ujęć uzdatnia wody Tworzenie warunków do rozbudowy szerokopasmowej sieci internetowej System wsparcia indywidualnej gospodarki wodno-ściekowej	polepszenie jakości istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjne poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych polepszenie jakości powietrza dzięki rozwojowi sieci gazowej zwiększenie atrakcyjności Gminy ograniczenie problemu wykluczenia cyfrowego wśród mieszkańców Gminy zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej	Długość rozbudowanej sieci wodociągowej [km] Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km] Długość nowo wybudowanej sieci gazowej [km] Procent mieszkańców mających dostęp do sieci wodociągowej [%] Procent mieszkańców mających dostęp do sieci kanalizacyjnej [%] Procent mieszkańców mających dostęp do sieci gazowej [%] Liczba mieszkańców korzystających z dostępu do szerokopasmowego Internetu [os.]

		rozwiązywaniu problemów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]
4.2. Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej	Wymiana źródeł ciepła w budynkach z programu dofinansowań do wymiany źródeł ciepła na proekologiczne w budynkach mieszkalnych Utworzenie sieci punktów pomiarowych/zakup urządzeń monitorujących jakość powietrza na obszarze Gminy Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Wdrażanie niskoemisyjnych rozwiązań w transporcie publicznym Rozwiązania niskoemisyjne dla transportu indywidualnego	zabezpieczenie Gminy przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych stała kontrola jakości powietrza atmosferycznego ograniczenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery z tradycyjnych źródeł ciepła poprawa efektywności energetycznej budynków zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych niskoemisyjnymi źródłami ciepła ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko przyrodnicze Gminy	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] Liczba i moc wykorzystywanych na terenie gminy nowych ekologicznych źródeł energii [szt.] Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.] Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych [Mg CO₂/rok] Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok]
4.3. Rozwój gospodarki opartej na OZE	Tworzenie warunków do rozbudowy instalacji OZE na obszarze Gminy Wspieranie inwestycji mających na celu zwiększenie	zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych	liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy [szt.]

	wykorzystania odnawialnych źródeł energii		
4.4. Poprawa jakości pozostałych komponentów środowiska	Wsparcie działań w zakresie utworzenia systemu małej i dużej retencji Wprowadzanie elementów zielonej infrastruktury w przestrzeni gminnej Wykorzystanie rekreacyjno-wypoczynkowe wodnej infrastruktury na terenie miasta Wsparcie i egzekwowanie działań mających na celu likwidację nielegalnych wysypisk śmieci Wsparcie wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest Wykorzystanie obszarów leśnych oraz ich najbliższego sąsiedztwa dla realizacji programów z zakresu rekreacji, wypoczynku i edukacji Promowanie postaw proekologicznych wśród dzieci,	zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska oraz postępowania z odpadami poprawa ekologicznego wizerunku Gminy ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko przyrodnicze Gminy	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci [szt.] Liczba zbiorników retencyjnych oraz punktów małej retencji wodnej [szt.] Powierzchnia terenów zieleni na obszarze Gminy [ha] Liczba mieszkańców korzystająca z wymiany azbestowych pokryć dachowych oraz innych elementów konstrukcyjnych zawierających azbest [osoba] Liczba przeprowadzonych wydarzeń proekologicznych w ciągu roku [szt.]

	młodzieży i dorosłych poprzez organizację konkursów i innych wydarzeń propagujących ochronę środowiska		
--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

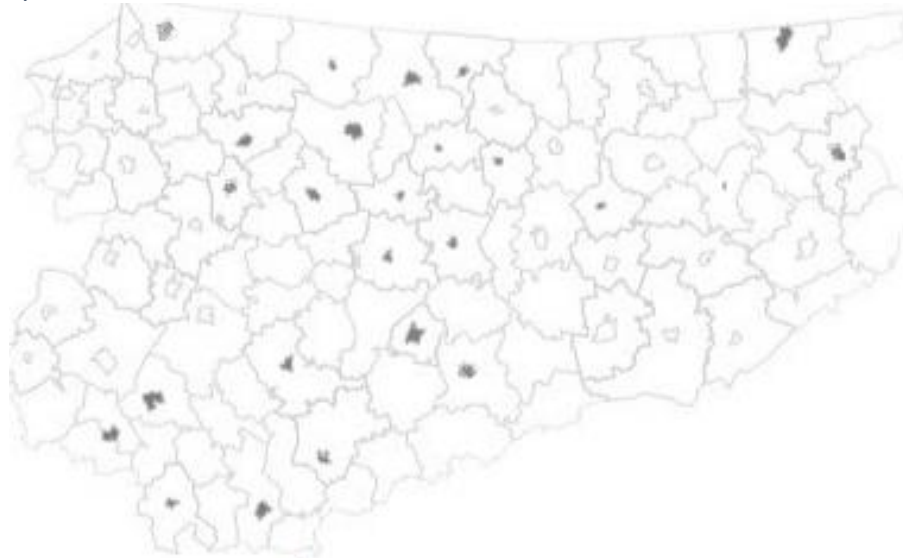
2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa

W Strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* wyszczególniono obszary strategicznej interwencji (OSI). Obszary strategicznej interwencji zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść – regionalnego i krajowego. W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego* wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięgi odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.⁶

Zgodnie ze Strategią Województwa Gmina Olsztynek wskazana jest w OSI Miasta CITTASLOW oraz OSI Tygrys warmińsko-mazurski.

OSI Cittaslow charakteryzuje jeden z większych ubytków ludności oraz spótek z udziałem zagranicznym, a także niewielki wzrost zamożności. Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest najniższy wśród wszystkich wyodrębnionych obszarów. Jednocześnie odnotować należy znaczący wzrost liczby miejsc pracy na 1000 mieszkańców oraz wzrost liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców.⁷

Rysunek 1. OSI Miasta CITTASLOW

Źródło: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, Facebook Cittaslow Polska

⁶ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

⁷ Ibidem

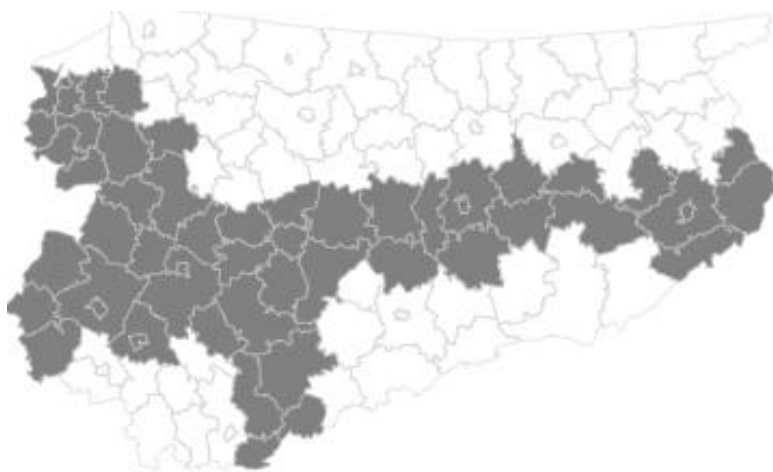
Tabela 6. Cele strategiczne a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców Rozwinięta e-administracja	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (edukacyjne)
Inteligentna produktywność	Dobrze przygotowana oferta inwestycyjna	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (warunki dla prowadzenia biznesu)
Kreatywna aktywność	Korzystne warunki dla włączenia społecznego	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (kultura, opieka medyczna)
Fundamenty rozwoju	Silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy Wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	Dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjna miast i ich najbliższego otoczenia

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Natomiast kryterium wyboru OSI Tygrys warmińsko-mazurski jest obszar wskazany w Strategii z 2013 roku na podstawie położenia ośrodka gminnego w odległości maksymalnie 15 km od drogi nr 7 i nr 16. Na tym obszarze występuje przede wszystkim konieczność dynamizacji procesów rozwojowych oraz wzmocnienie konkurencyjności krajowej i międzynarodowej regionu.

Rysunek 2. OSI Tygrys warmińsko-mazurski

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Tabela 7. Cele strategiczne a OSI Tygrys warmińsko-mazurski – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Wzmocnienie kompetencyjne organizacji oddziałujących na cały region	Zapobieganie wymywaniu mieszkańców z województwa
Inteligentna produktywność	Rozwój inteligentnych specjalizacji Przygotowanie najlepszych terenów inwestycyjnych	Wzrost powiązań funkcjonalnych wewnątrz obszaru Rozszerzanie oddziaływania na obszary sąsiednie
Kreatywna aktywność	Współpraca sieciowa na arenie krajowej i międzynarodowej	-
Fundamenty rozwoju	Realizacja inwestycji infrastrukturalnych	Spójność terytorialna regionu

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

2.4. Obszary strategicznej interwencji w gminie Olsztynek

Zgodnie z rozwiązaniami ustawowymi, zapisanymi w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszarami specjalnej polityki są m.in. obszary strategicznej interwencji (OSI).

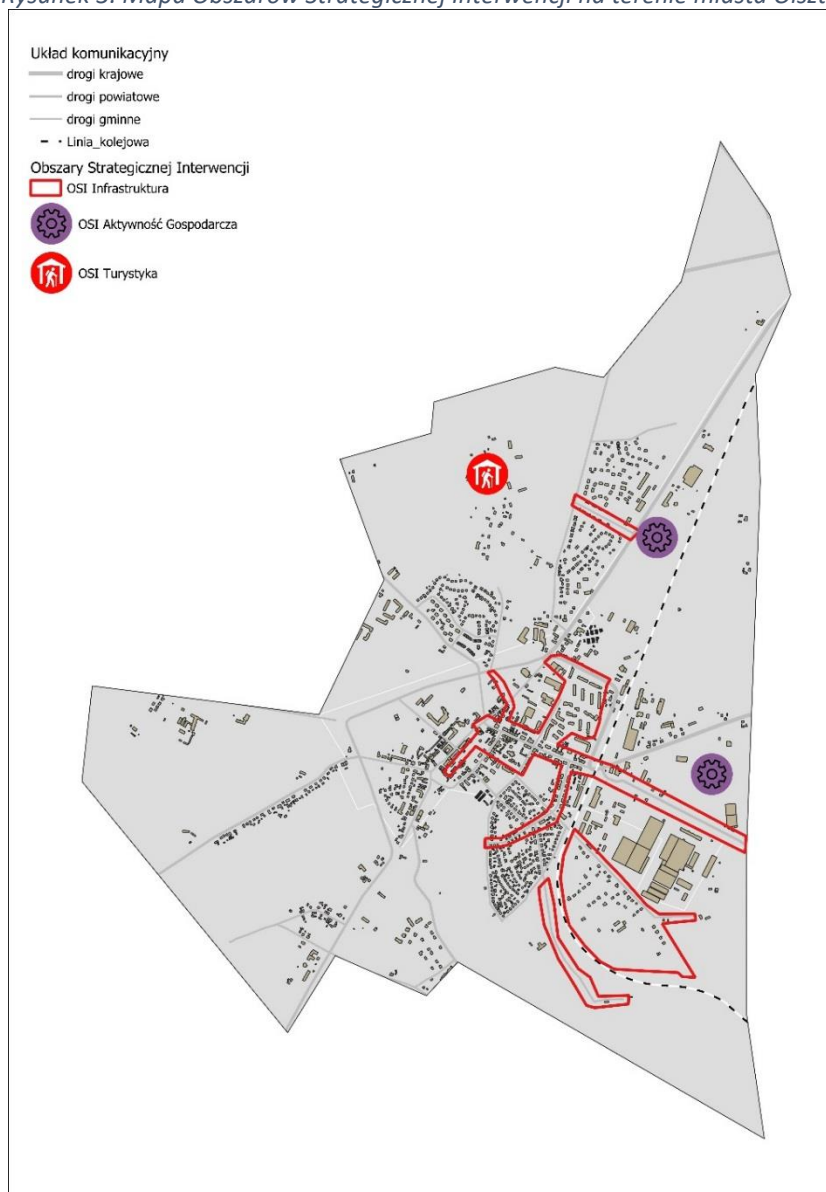
OSI to terytoria wymagające wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia wewnętrznego potencjału rozwoju lub zapobiegania negatywnym procesom przyrodniczym i (lub) społeczno-gospodarczym. Wyróżnia się dwa obszary:

- o niekorzystnych cechach i procesach społeczno-ekonomicznych i (lub) przyrodniczych, wymagające interwencji zewnętrznych,
- obszary wzrostu - o charakterze obszarów funkcjonalnych – aktualnie istniejących lub możliwych do wykreowania o szczególnie korzystnych właściwościach przyrodniczych lub społeczno-ekonomicznych dla rozwoju.⁸

W ramach niniejszej Strategii wyznaczono pięć obszarów strategicznej interwencji:

1. OSI Aktywność Gospodarcza
2. OSI Turystyka
3. OSI Rolnictwo ekologiczne
4. OSI Infrastruktura

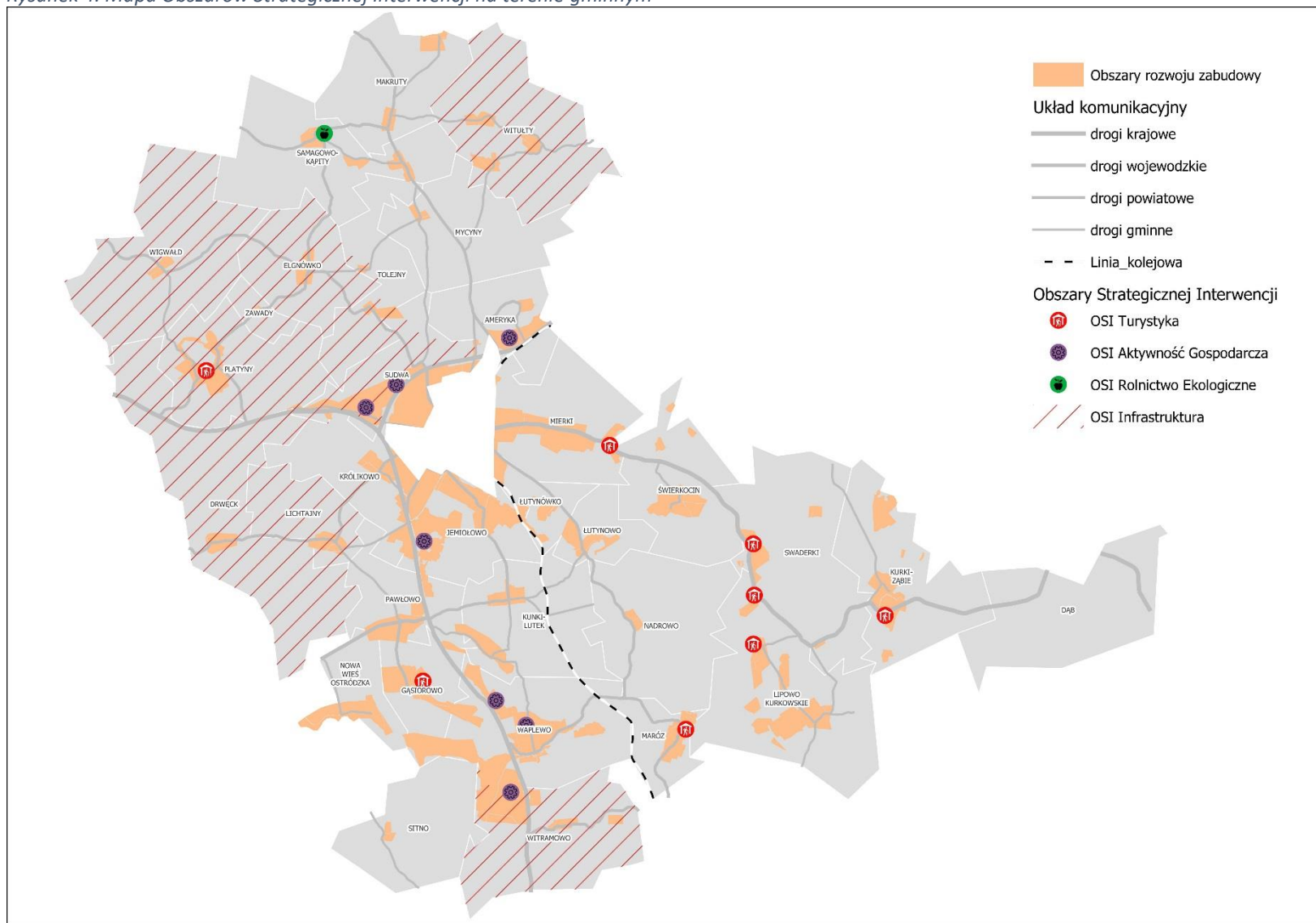
Rysunek 3. Mapa Obszarów Strategicznej Interwencji na terenie miasta Olsztynek

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

⁸ P. Śleszyński, J. Bański, M. Degórski, T. Komornicki, Delimitacja obszarów strategicznej interwencji państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych

Rysunek 4. Mapa Obszarów Strategicznej Interwencji na terenie gminnym

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

OSI AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA

W dobie gospodarki rynkowej to przedsiębiorcy dokonują wyborów lokalizacyjnych do prowadzenia działalności gospodarczej. Natomiast zadaniem gminy jest stworzenie konkurencyjnych, w stosunku do innych gmin, warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.

Kryterium delimitacji:

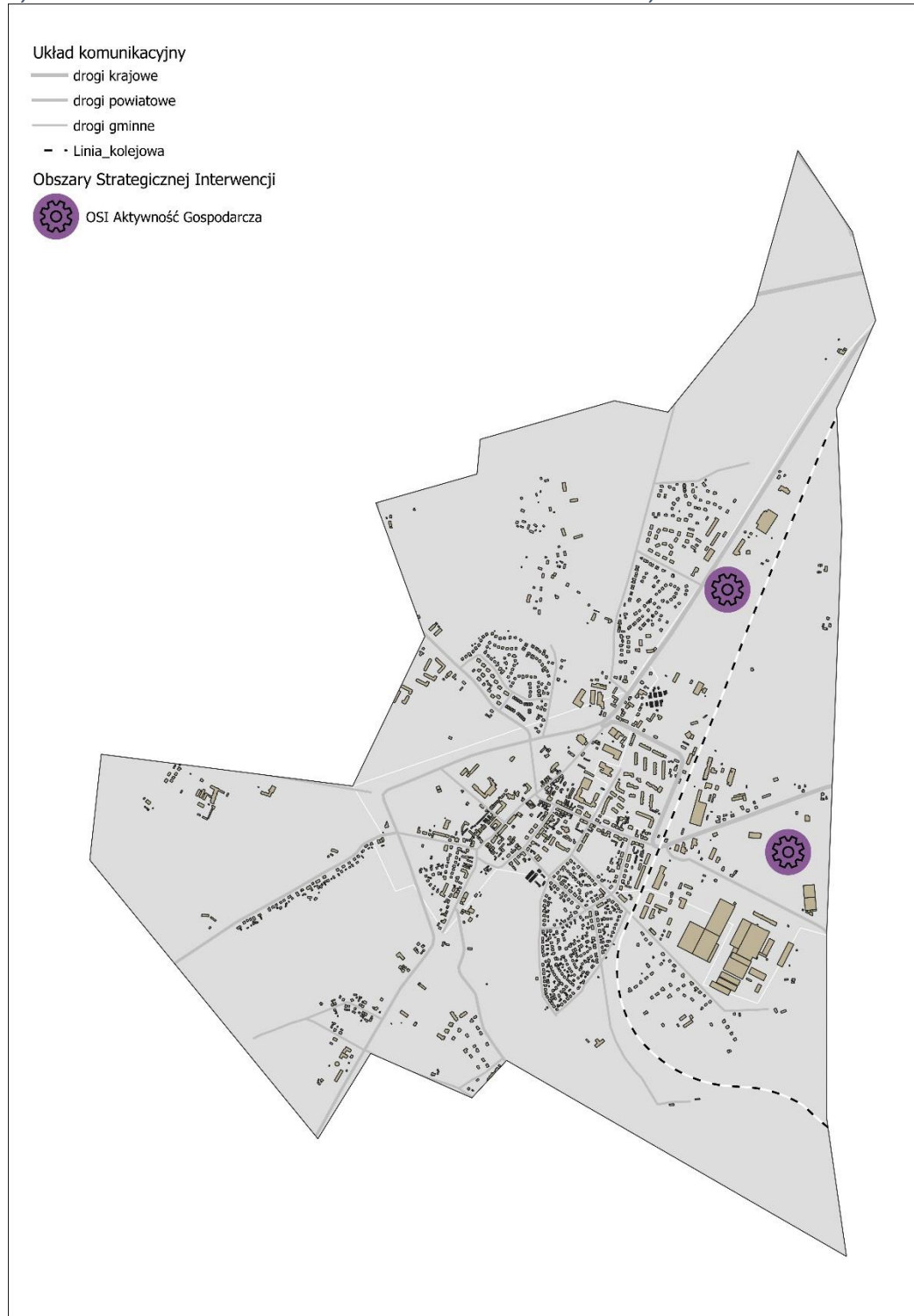
Obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego Gminy Olsztynek, położone są poza istniejącymi jednostkami osadniczymi jak i tereny zlokalizowane w granicach administracyjnych miasta Olsztynka. Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztynek* podstawowym kierunkiem zagospodarowania tych obszarów jest dalszy rozwój zabudowy związanej z szeroko pojętą wytwórczością i usługami takimi jak: spedycja, magazynowanie, zakłady naprawcze, handel hurtowy i detaliczny związany z budownictwem, przemysłem oraz innymi usługami niezwiązanymi z podstawowymi potrzebami ludności.

Uzasadnienie OSI

Rozwój przedsiębiorczości jest konieczny dla zapewnienia wzrostu gospodarczego każdej jednostki samorządu terytorialnego. Zatem gminy powinny podejmować odpowiednie działania na rzecz tworzenia sprzyjających warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, a także działań wspierających rozwój już istniejących przedsiębiorstw.

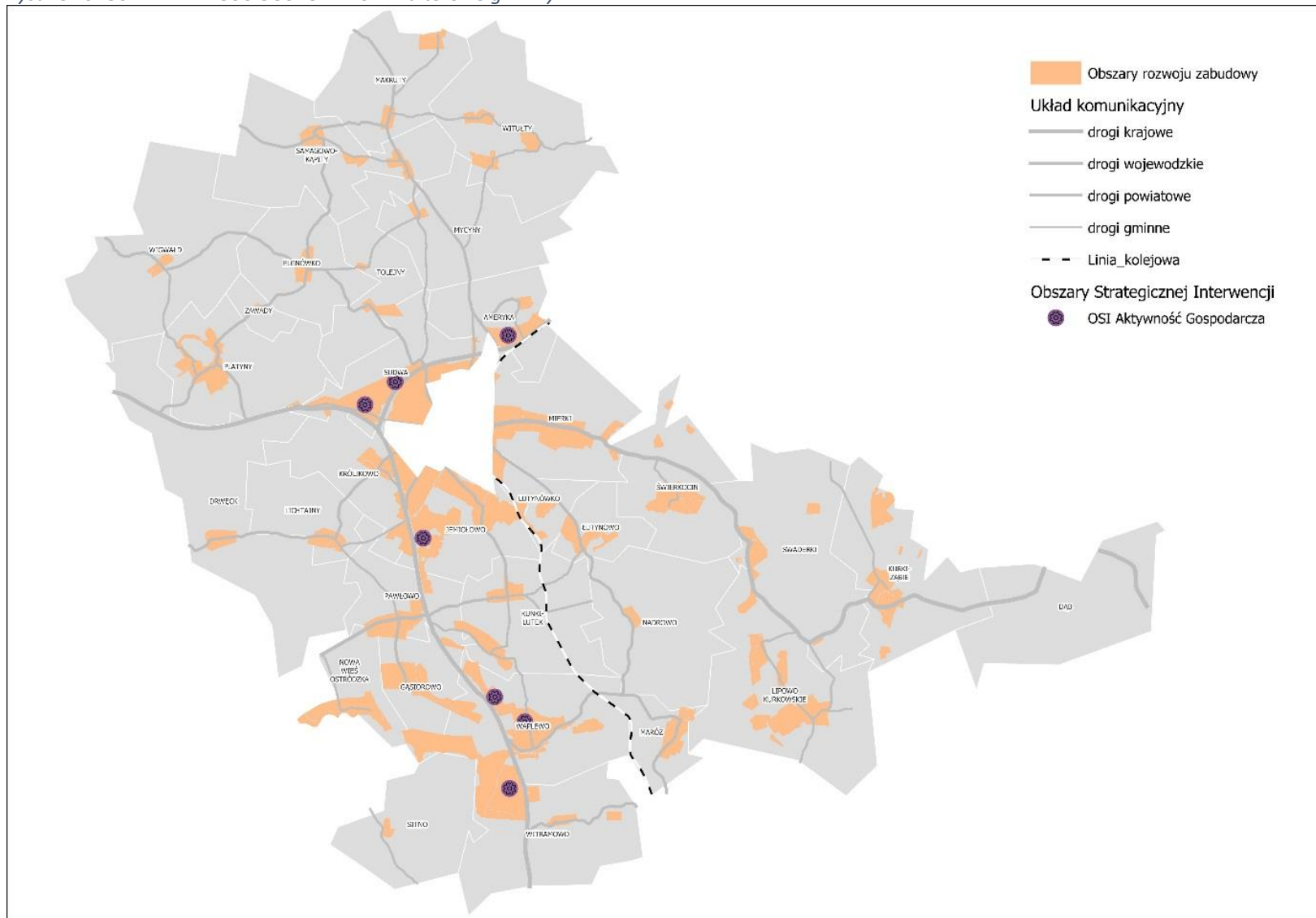
Ważnym czynnikiem stymulującym procesy rozwojowe w gminie powinno być wsparcie dla tworzenia i rozwoju terenów inwestycyjnych oraz stref aktywności gospodarczej znaczących pod względem obszaru oraz wyraźnie wzmacniających potencjał regionu do przyciągania nowych inwestycji.

Rysunek 5. OSI AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA na terenie miasta Olsztynek

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

Rysunek 6. OSI AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA na terenie gminnym

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

Tabela 8. Oczekiwane skutki interwencji OSI Przedsiębiorczość a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Uporządkowana i estetyczna przestrzeń	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	zwiększenie funkcjonalności przestrzeni
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	rozbudowa sieci drogowej na terenie Gminy
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	Wzmocnienie kapitału ludzkiego	wzrost potencjału kapitału ludzkiego wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców spadek poziomu bezrobocia wzrost atrakcyjności osadniczej Gminy
Dynamiczny rozwój gospodarczy	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy spadek bezrobocia wśród mieszkańców
Ochrona środowiska naturalnego	Rozwój gospodarki opartej na OZE	zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

OSI TURYSTYKA

Zasoby środowiska naturalnego i kulturowego sprawiają, że turystyka może stać się ważnym czynnikiem rozwoju Gminy Olsztynek. W celu efektywnego wykorzystania potencjału turystycznego oraz podnoszenia konkurencyjności sektora, należy kontynuować kompleksowe działania inwestycyjne, których celem będzie poprawa dostępności atrakcyjnych obiektów i obszarów, a także wzrost standardu świadczonych usług.

Kryterium delimitacji:

Obszar o szczególnym znaczeniu dla rozwoju różnych form turystyki, związanych z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz kulturowymi, położony na terenie Gminy Olsztynek.

Uzasadnienie OSI

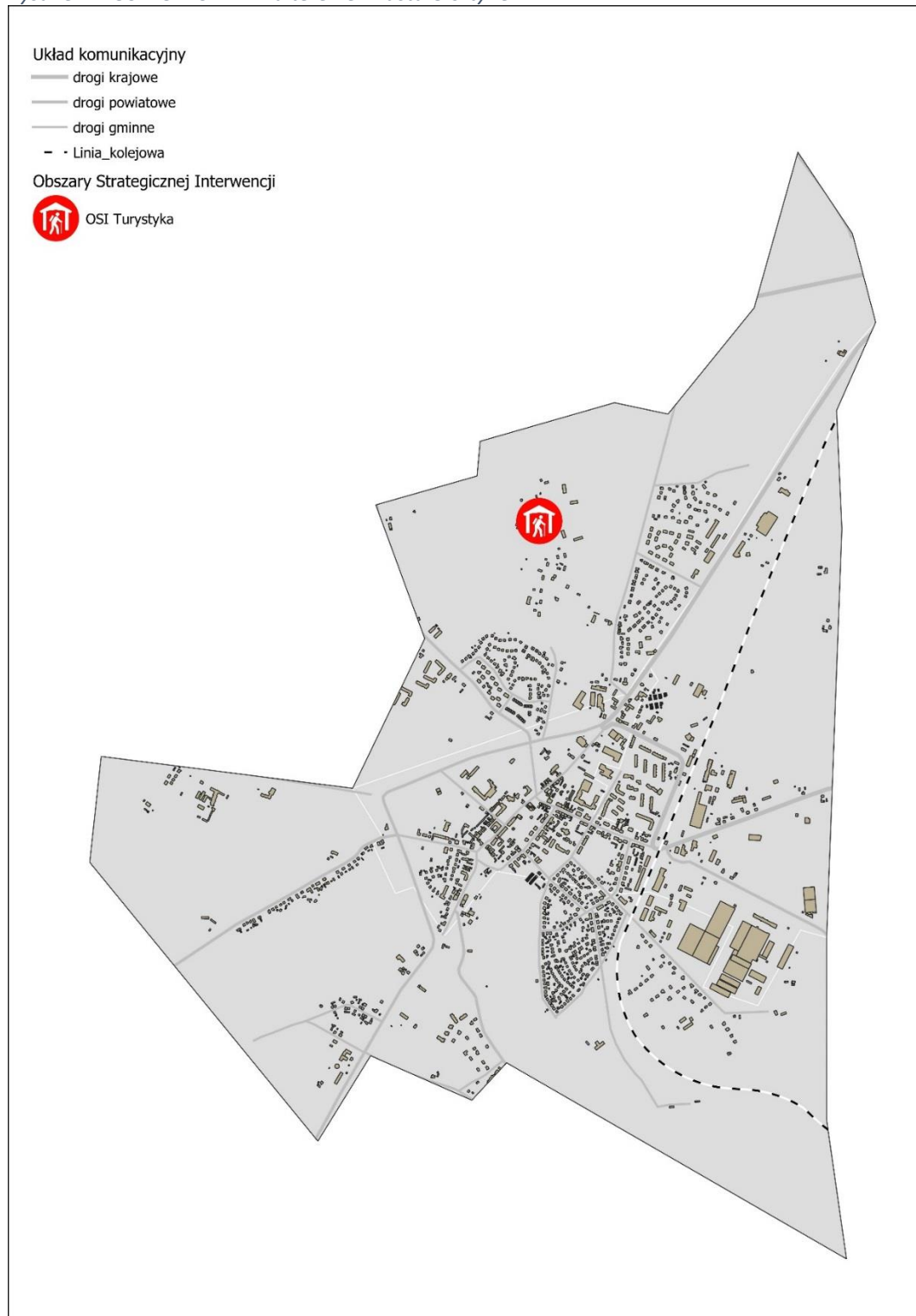
Gospodarka turystyczna dzięki istniejącym uwarunkowaniom i potencjałom, ma szansę stać się jedną z wiodących dziedzin gospodarki w gminie Olsztynek. W porównaniu do innych

turystycznych regionów województwa warmińsko-mazurskiego, pozycja gminy Olsztynek nie jest aż tak wystarczająco silna i konkurencyjna.

Na rzecz rozwoju turystyki w regionie działają władze samorządowe wspierając różne inicjatywy i promocje, np. Polska Krajowa Sieć Miast Cittaslow w ramach Międzynarodowej Sieci Miast Cittaslow. Zgodnie z *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego* województwo warmińsko-mazurskie kojarzone nie tylko z aktywnym wypoczynkiem nad jeziorami, ale także z wizerunkiem regionu czystego, spokojnego, ekologicznego z bogatą ofertą turystyki aktywnej w różnych formach oraz kuchnią regionalną. Głównymi czynnikami wpływającymi na atrakcyjność turystyczną regionu są cechy fizycznogeograficzne: największa w kraju liczba jezior, urozmaicona rzeźba terenu, duże kompleksy leśne oraz wysoka, nie tylko w skali kraju, ale i Europy, jakość i stan środowiska przyrodniczego (liczne obszary przyrodnicze prawnie chronione). Jednocześnie rozwijająca się infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna stwarza możliwości rozszerzania i uatrakcyjniania oferty dla turystów. Wszystkie te czynniki stanowią podstawę do tworzenia przewagi konkurencyjnej regionu.

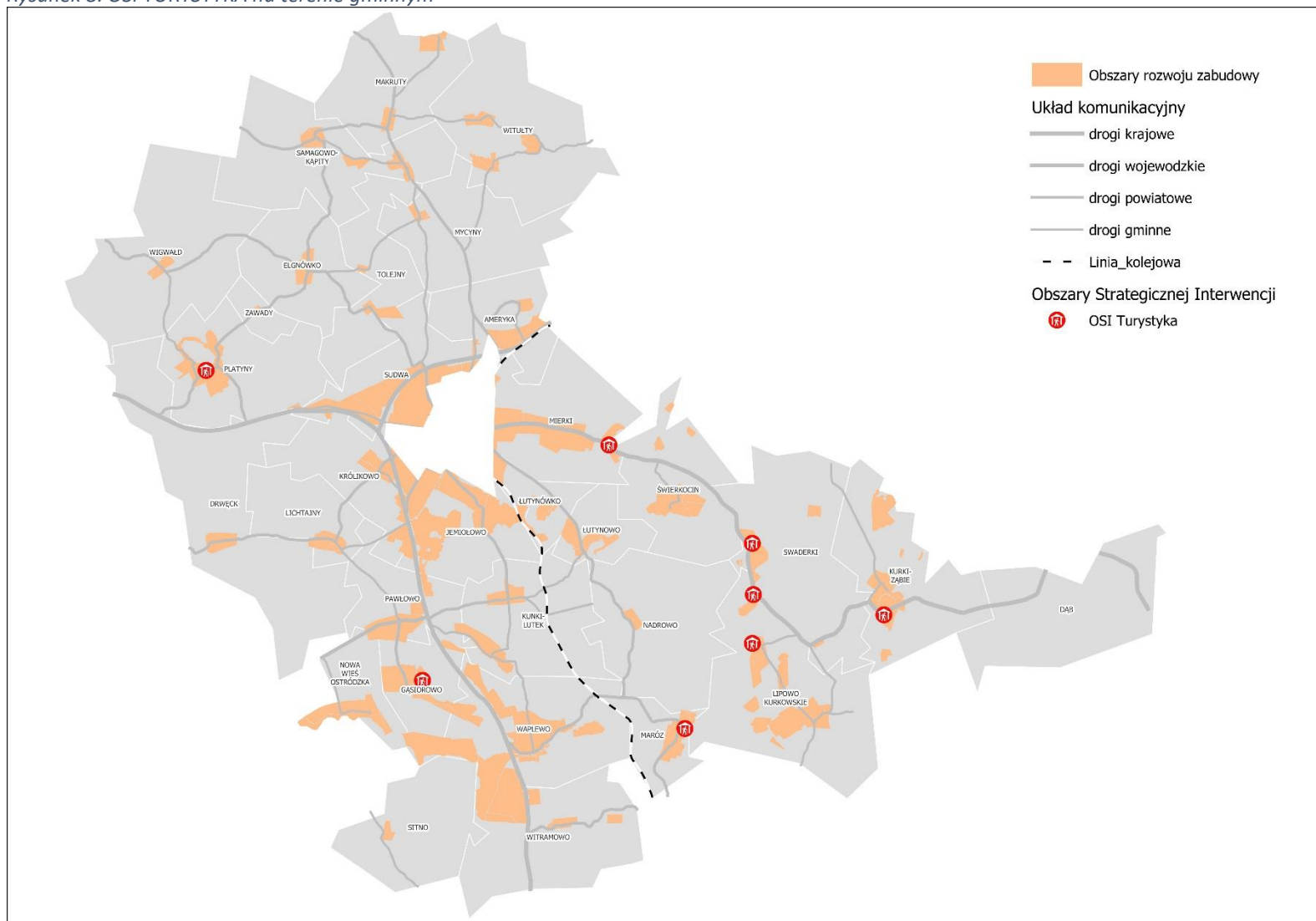
Zgodnie z *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego* baza noclegowa zbiorowego zakwaterowania koncentruje się głównie w rejonach atrakcyjnych turystycznie w miastach, ale również na obszarach wiejskich, w tym w gminie Olsztynek. Do miast i gmin charakteryzujących się największą intensywnością ruchu turystycznego zaliczany jest Olsztynek. Ponadto według *Planu*, Olsztynek zaliczany jest do miast pełniących funkcję ośrodków obsługi ruchu turystycznego o znaczeniu ponadregionalnym.

Rysunek 7. OSI TURYSTYKA na terenie miasta Olsztynek

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

Rysunek 8. OSI TURYSTYKA na terenie gminnym

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

Tabela 9. Oczekiwane skutki interwencji OSI Turystyka a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Uporządkowana i estetyczna przestrzeń	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	zwiększenie funkcjonalności przestrzeni
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	rozbudowa sieci tras rowerowych
	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej	poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców Gminy o charakterze sportowo-rekreacyjnym
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	Wzmacnianie tożsamości lokalnej i oferty kulturalnej	poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców o charakterze kulturalnym zwiększenie świadomości walorów turystycznych i rekreacyjnych wśród mieszkańców Gminy
Dynamiczny rozwój gospodarczy	Rozwój turystyki	poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej Gminy zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy
Ochrona środowiska naturalnego	Poprawa jakości pozostałych komponentów środowiska	poprawa ekologicznego wizerunku Gminy

Źródło: opracowanie własne

OSI ROLNICTWO EKOLOGICZNE

Duża liczba gospodarstw ekologicznych z województwa warmińsko-mazurskiego, które bazują na walorach regionu (czyste środowisko, tradycyjne podejście do gospodarowania) stanowi potencjał do tworzenia specjalizacji regionu na skale krajową, opartą o wytwarzanie produktów metodami ekologicznymi. W strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego określono inteligentną specjalizację regionu - Żywność wysokiej jakości.

Kryterium delimitacji:

Obszar o szczególnym znaczeniu dla rozwoju rolnictwa ekologicznego w gminie Olsztynek.

Uzasadnienie OSI

Zdrowa żywność wysokiej jakości cieszy się coraz większym zainteresowaniem konsumentów, dlatego też odnotowuje się sukcesywnie rosnący udział producentów ekologicznych, pojawia się wiele ciekawych innowacji. Opracowywanie, a potem wdrożenie zastosowań inwestycyjnych, stworzenie know-how gospodarstw ekologicznych może sprawić, że produkcja ekologiczna będzie odgrywała jeszcze większe znaczenie na polskim rynku.⁹

Przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona środowiska i zmiana produkcji, dystrybucji i konsumpcji żywności na bardziej ekologiczny to działania wspierane nie tylko przez Samorząd Województwa, ale również przez Komisję Europejską w działaniach opisanych w Europejskim Zielonym Ładzie. Dzięki produkcji wysokiej jakości żywności o niskim wpływie na środowisko rolnictwo ekologiczne odegra zasadniczą rolę w rozwoju zrównoważonego systemu żywnościowego dla UE.

Rynek żywności ekologicznej w Polsce jest w fazie dynamicznego rozwoju. Popyt na produkty ekologiczne w Polsce jest ograniczony i skoncentrowany w dużych ośrodkach miejskich. Dystrybucja żywności z gospodarstw na rynek ma często charakter lokalny lub regionalny. Sprzedaż odbywa się bezpośrednio od rolnika, na targach i targach ekologicznych lub w sklepach z żywnością ekologiczną. Od pewnego czasu do dużych sklepów detalicznych wprowadzane są produkty ekologiczne. Szacuje się, że istnieje ok. 3 tys. sklepów specjalistycznych z tzw. zdrową żywnością. Placówki te działają głównie w dużych aglomeracjach, ale coraz częściej więcej sklepów zaczyna działać również w miejscowościach poniżej 100 tys. mieszkańców.¹⁰

W Spółdzielni Ostoja Natury w Tomaszynie tworzony jest rolniczy ekosystem jutra. To model gospodarstwa referencyjnego – smart village, w którym produkowana jest żywność najwyższej jakości, a potem dystrybuowana jest z pominięciem pośredników. Każda z pięciu „Farm”¹¹ tworzących spółdzielnię, w innowacyjny, a jednocześnie zgodny z tradycyjnymi rozwiązaniami i jednocześnie korzystny dla środowiska sposób, wpływa na budowę bezodpadowego oraz bardzo efektywnego ekosystemu.

Głównym wyzwaniem Ostoi Natury jest stworzenie programu dla gospodarstw o areale poniżej 100 ha umożliwiającego transformację produkcji z konfekcjonowanej na ekologiczną, charakteryzującą się wysoką jakością produktu przy jednoczesnej minimalizacji negatywnych skutków dla środowiska naturalnego.

Program Ostoi Natury – Wioska 3.0. zakłada przygotowanie kompletnego know how dotyczącego aspektów funkcjonowania gospodarstwa ekologicznego, takich jak:

- Metody produkcji dostosowane do warunków glebowych i klimatycznych
- Zestaw rozwiązań technologicznych

⁹ Internet, <https://ostojanatury.pl/>

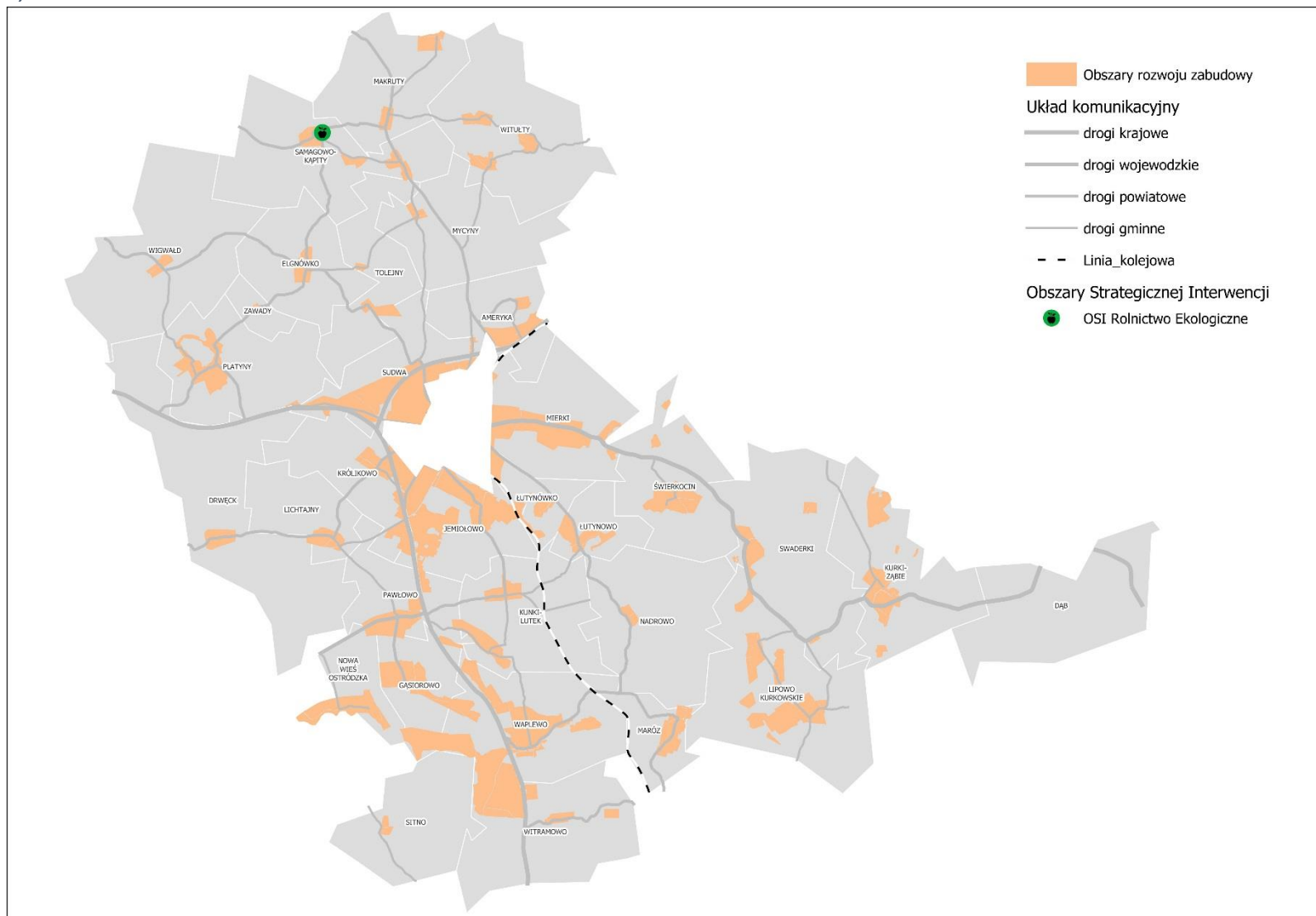
¹⁰ Smart Village Strategy of Tomaszyn

¹¹ Farma Żywności Organicznej (BIO), Farma Innowacji, Farma Zielonej Energii, Farma Kultury, Farma Zdrowia (więcej w Załączniku nr 1 Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Olsztynek)

- Oferta optymalnego parku maszynowego
- Robotyzacja i automatyzacja procesów produkcji rolnej i przetwórstwa
- Budowa nowoczesnej platformy dystrybucji umożliwiającej interakcje z klientami i sprzedaż bezpośrednią
- Dostęp do banku nasion (materiał siewny BIO)
- Budowa wzorcowego samowystarczalnego, bezodpadowego siedliska dla gospodarstw wiejskich
- Wypracowanie sprawdzonego i działającego modelu biznesowego.¹²

¹² Internet, <https://ostojanatury.pl/>

Rysunek 9. OSI ROLNICTWO EKOLOGICZNE

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

Tabela 10. Oczekiwane skutki interwencji OSI Rolnictwo ekologiczne a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Uporządkowana i estetyczna przestrzeń	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	zwiększenie funkcjonalności przestrzeni
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	Wzmocnienie kapitału ludzkiego	wzrost potencjału kapitału ludzkiego wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców spadek poziomu bezrobocia wzrost atrakcyjności osadniczej Gminy
Dynamiczny rozwój gospodarczy	Rozwój rolnictwa ekologicznego	zwiększanie udziału rolnictwa ekologicznego i lokalnej produkcji rolnej jako perspektywicznych gałęzi rolnictwa
Ochrona środowiska naturalnego	Rozwój gospodarki opartej na OZE	zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych

Źródło: opracowanie własne

OSI INFRASTRUKTURA

Duże znaczenie dla zmniejszania dystansu pomiędzy wsią i miastem oraz dla podnoszenia atrakcyjności terenów wiejskich ma poprawa stanu technicznego infrastruktury wiejskiej. Infrastruktura techniczna jest jednym z podstawowych elementów zagospodarowania przestrzennego i decyduje w znacznej mierze o możliwościach rozwoju inicjatyw gospodarczych, a także o modernizacji produkcji rolniczej, rozwoju osadnictwa i ochronie środowiska przyrodniczego.¹³

Kryterium delimitacji:

Obszar niezwodociągowany i nieskanalizowany w gminie Olsztynek.

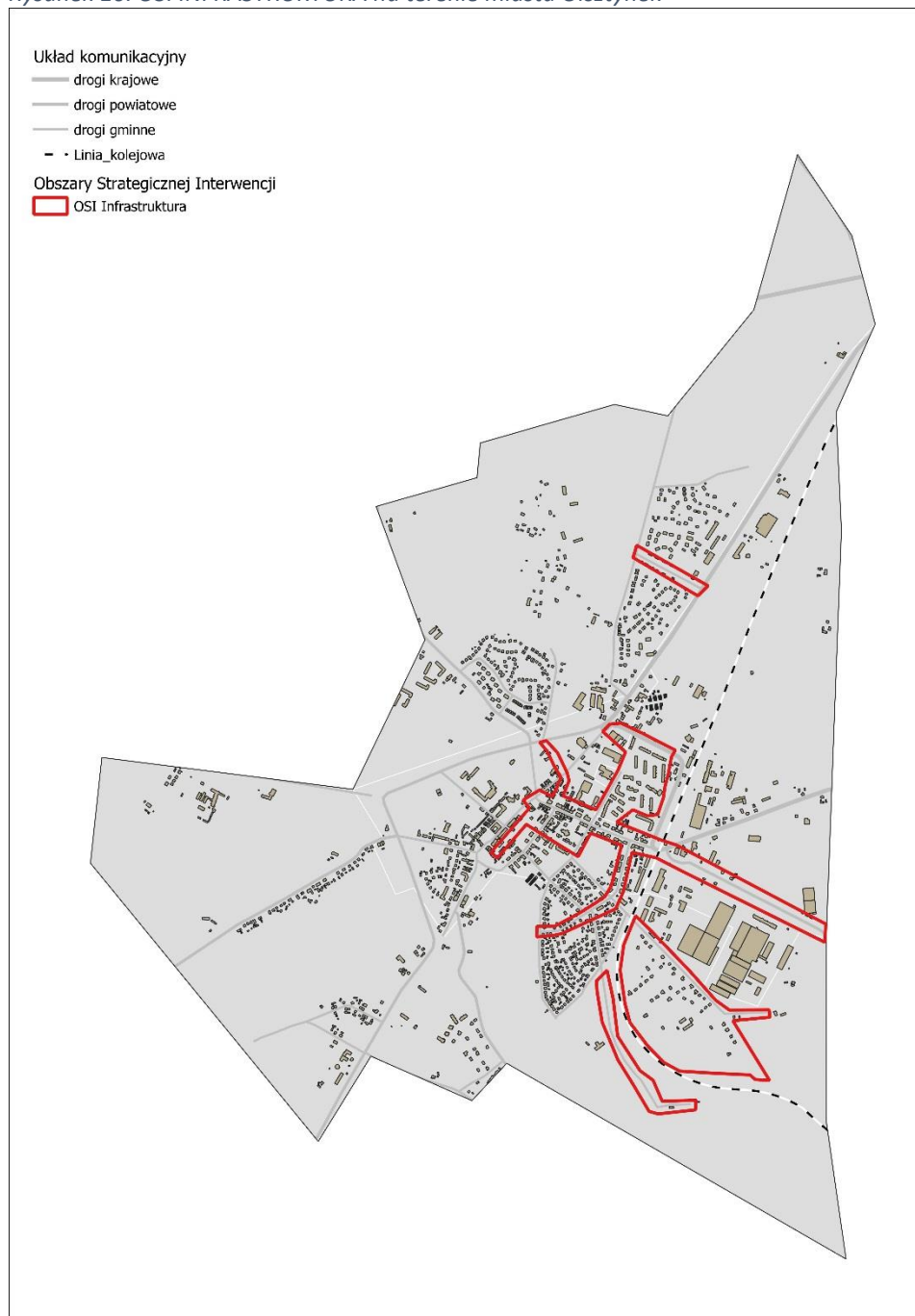
Uzasadnienie OSI

Gmina Olsztynek w ostatnich latach rozbudowywała sieć wodociągową i kanalizacji sanitarnej. Jednakże w dalszym ciągu występuje znaczna różnica stopnia korzystających z wodociągu i kanalizacji sanitarnej pomiędzy miastem, a obszarami wiejskimi. W celu poprawy jakości

¹³ E. Berkowska, H. Rasz, D. Stankiewicz, Infrastruktura techniczna wsi

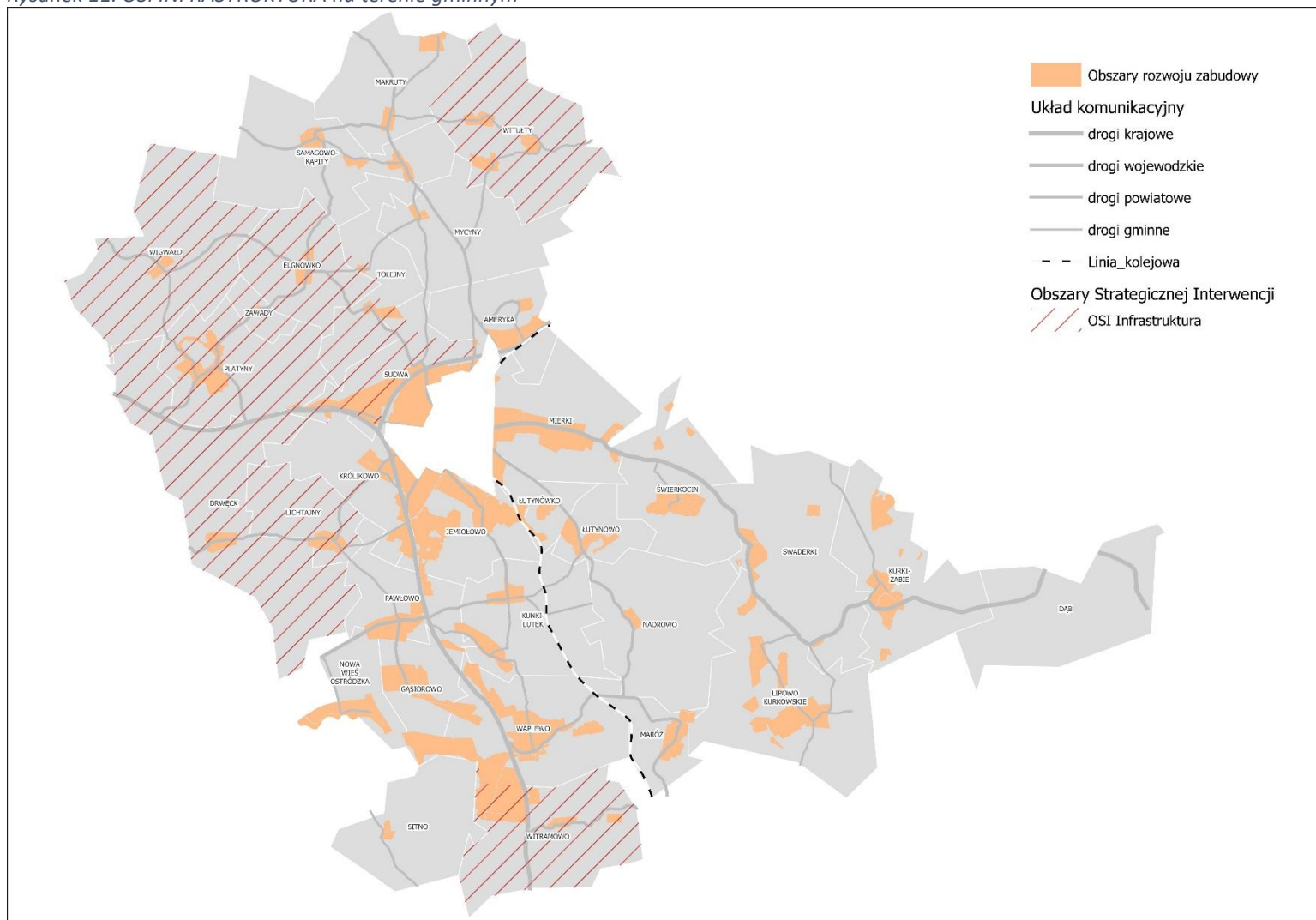
życia ludności i stanu środowiska przyrodniczego Gmina będzie realizowała działania infrastrukturalne w tym zakresie. Brak systemowych rozwiązań gospodarki ściekowej jest istotnym ograniczeniem dla zrównoważonego rozwoju Gminy.

Rysunek 10. OSI INFRASTRUKTURA na terenie miasta Olsztynek

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

Rysunek 11. OSI INFRASTRUKTURA na terenie gminnym

Źródło: Urząd Miejski w Olsztyнку

Tabela 11. Oczekiwane skutki interwencji OSI Infrastruktura a cele Strategii

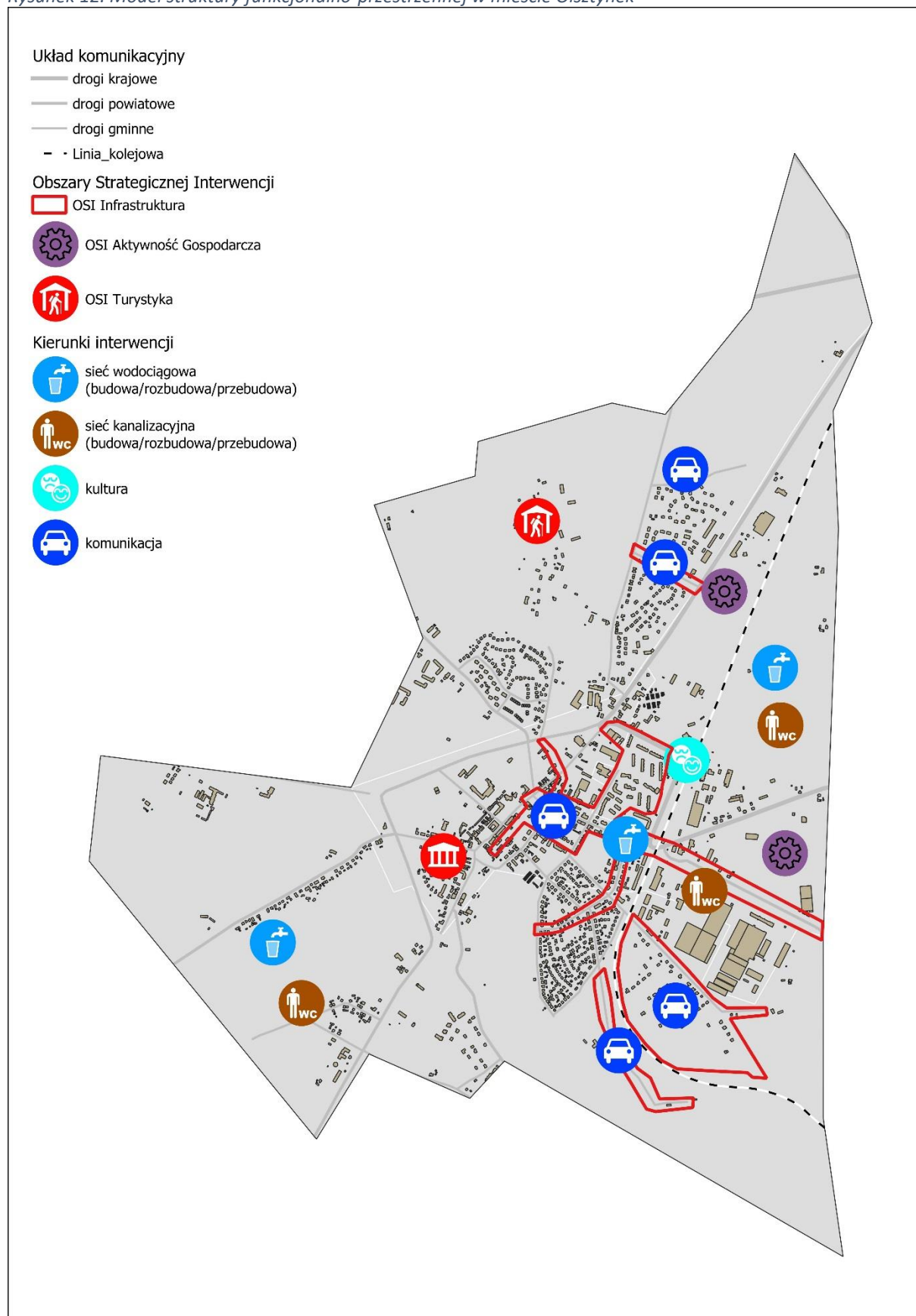
Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Uporządkowana i estetyczna przestrzeń	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	zapewnienie dziennej i całodobowej opieki nad osobami starszymi i chorymi
Dynamiczny rozwój gospodarczy	Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy przygotowane strefy aktywności gospodarczej
Ochrona środowiska naturalnego	Rozbudowa infrastruktury technicznej	zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Źródło: opracowanie własne

2.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

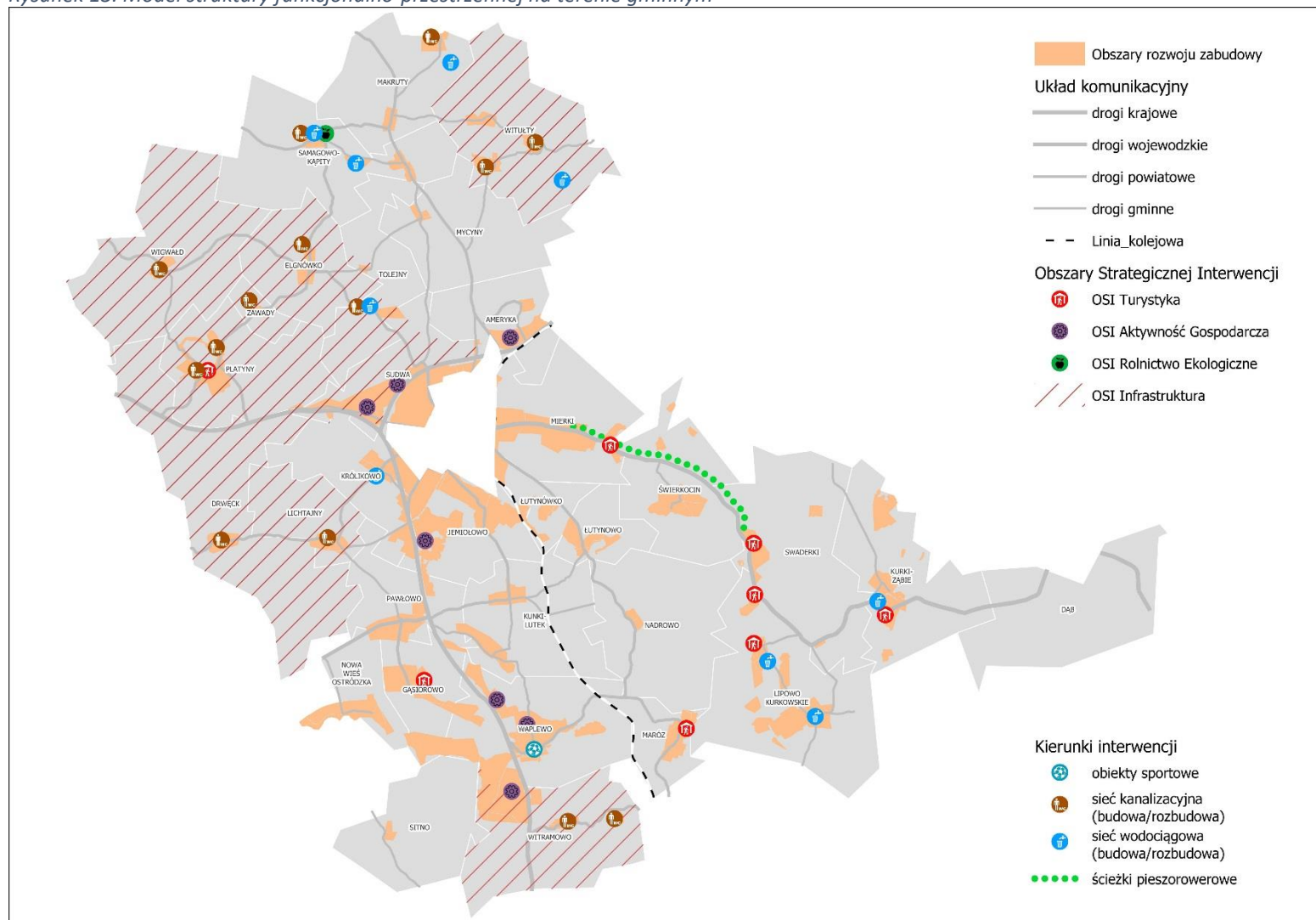
Ze względu na fakt, iż w Strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego nie określono modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, w *Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030* przedstawiono model, który wynika przede wszystkim z zapisów i założeń przedstawionych *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztynek* oraz planowanych kierunków interwencji.

Rysunek 12. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej w mieście Olsztynek

Źródło: Urząd Miejski w Olsztynku

Rysunek 13. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie gminnym

Źródło: Urząd Miejski w Olsztyнку

Krótką charakterystyka obszarów i kierunki interwencji

1. W zakresie infrastruktury technicznej zaplanowano:
 - Poprawę infrastruktury drogowej (dróg, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia) przyczyni się do zwiększenia mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców.
 - Rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej.
 - Modernizację oczyszczalni ścieków.
2. W zakresie infrastruktury społecznej zaplanowano:
 - Budowę boiska wielofunkcyjnego w ZSP w Waplewie.
 - Rewitalizację dawnego dworca w celu adaptacji pomieszczeń na siedzibę Miejskiego Domu Kultury.
 - Budowę infrastruktury turystycznej.
 - Ochronę zabytków.

2.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztynek* podstawowe kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy można określić , jako:

- dążenie określenia ram rozwoju zabudowy na terenie gminy poprzez obejmowanie nowych obszarów planami miejscowymi;
- utrzymanie oferty terenów produkcyjno-usługowych – wykorzystanie szans związanych z węzłowym położeniem gminy;
- rozwój oferty terenów przeznaczonych pod budownictwo wielorodzinne;
- racjonalizacja układu komunikacyjnego – obniżenie kosztów realizacji nowej zabudowy – poprzez zmiany klasyfikacji technicznej dróg na terenie miasta i gminy;
- ochrona terenu gminy przed agresywną produkcją rolną;
- dalszy rozwój infrastruktury technicznej związanej z sieciami wodociągowymi i kanalizacyjnymi, w sposób odpowiadający zmianom w zagospodarowaniu przestrzennym.

Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą uwarunkowań przestrzennych w gminie.

Tabela 12. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Olsztynek

Nazwa obszaru	Charakterystyka	Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej
Tereny o funkcjach mieszkaniowych	Obszary mieszkaniowe z przewagą zabudowy wielorodzinnej w Olsztynku oraz jednorodzinnej zlokalizowane na terenach wiejskich, przede wszystkim wzdłuż istniejących najważniejszych dróg na terenie gminy	podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie infrastruktury technicznej, z zakresu ochrony środowiska, komunikacyjnej zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy zwieszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w kontekście rozwoju budownictwa, mieszkaniowego jednorodzinnego kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej ochrona krajobrazu kulturowego	kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową tworzenie spójnego i jednolitego wizerunku obszarów o funkcjach mieszkalnych kształtowanie zieleni m.in. poprzez powiązanie z usługami sportu i rekreacji zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej m.in. poprzez układ dróg publicznych i ścieżek rowerowych poprawa dostępności infrastruktury usług społecznych (przedszkola, place zabaw, obiekty sportowe skwery)

			w planowaniu terenów mieszkaniowych, należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, terenów sportowo-rekreacyjnych itp.) przy zachowaniu historycznych założeń, układów urbanistycznych i przestrzeni publicznych porządkowanie struktur przestrzennych możliwie z zachowaniem skali i form zabudowy charakterystycznej dla terenów wiejskich planowanie terenów urbanizacji warunkowanych równoczesną realizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej
Tereny o funkcjach usługowych, w tym użyteczności publicznej	Obszary administracyjno-usługowe, istotne ze względu na obsługę mieszkańców gminy znajdują się głównie w Olsztynku. W miejscowości tej zlokalizowane są m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej,	budowanie roli miasta jako lokalnego lidera usług i handlu porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej zwiększanie potencjału gospodarczego, w tym	kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i

	punkty handlowo-usługowe, w tym tereny obsługi komunikacji o znaczeniu ponadlokalnym	wzmacnianie istniejących funkcji usługowych komercyjnych podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług	wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych mieszanie i dodawanie funkcji zwiększenie udziału zieleni zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura piesza i rowerowa, węzeł przesiadkowy) rewitalizacja obszarów zdegradowanych w celu zwiększenia terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność gospodarczą, dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach w planowaniu terenów usługowych należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, terenów sportowo-
--	--	--	--

			rekreacyjnych itp.) przy zachowaniu historycznych
Tereny mające funkcje stref działalności gospodarczej	Tereny te pokrywają się z obszarami określonymi w dotychczasowej polityce przestrzennej, są to obszary położone poza istniejącymi jednostkami osadniczymi jak i tereny zlokalizowane w granicach administracyjnych miasta Olsztyńka. Lokalizacja związana jest z: bliskością węzła drogi krajowej, projektowanego lotniska, możliwością wyznaczenia zwartego obszaru o dużej powierzchni, dostępem do komunikacji i infrastruktury technicznej	zwiększanie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy uzupełnianie i kreowanie nowej struktury przestrzennej koncentracja obszarów wzdłuż obecnych i planowanych ciągów komunikacyjnych minimalizowanie negatywnych skutków dla ludzi, infrastruktury i środowiska, w tym stały monitoring	połączenie z ponadlokalnym układem komunikacyjnym tworzenie układu kompozycyjno-komunikacyjnego zapewniającego dostępność oraz dobrą dystrybucję terenów i ich obsługę uwzględnienie zapotrzebowania na miejsca parkingowe dla nowej zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych, ograniczenia w zasklepianiu gleby) zwiększenie powierzchni terenów zieleni wyposażenie terenów zabudowy techniczno-produkcyjnej w

			kanalizację sanitarną i nakaz odprowadzania ścieków do kanalizacji sanitarnej uzbrajanie terenów proporcjonalnie do stopnia zainwestowania i zagospodarowania zapewnienie odpowiednich parametrów infrastruktury liniowej
Tereny użytkowane rolniczo	grunty orne, łąki, pastwiska, sady zlokalizowane głównie poza miastem	zachowanie specyfiki i tożsamości gminy miejsko-wiejskiej zachowanie, ochrona przed wykorzystaniem zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego rozwój rolnictwa ekologicznego	utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej przeciwdziałanie rozdrobnieniu areалу rolnego realizacja programu zalesień gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych

			wprowadzenie zakazu lokalizacji obiektów oraz urządzeń degradujących w szerszym zasięgu środowisko w zakresie zdolności produkcyjno-rolniczej możliwe przekształcenia gruntów rolnych w tereny o innym użytkowaniu, jak: lasy, agroturystyka, turystyka, rekreacja, sport, wypoczynek, produkcja energii ze źródeł odnawialnych, parki i inne tereny zieleni urządzonej ograniczenie intensywnej produkcji rolniczej priorytet dla indywidualnych lub sąsiedzkich systemów zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków
Tereny zieleni, w tym o wiodącej funkcji przyrodniczej i ochronnej	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie gminy Olsztynek - 26 343,58 ha (GUS), w tym: – rezerwaty przyrody – 312,52 ha (Ostoja bobrów na Rzece Pasłęce, Bagno Nadrowskie, Rzeką Drwęca),	wykorzystanie obszarów leśnych oraz ich najbliższego sąsiedztwa do realizacji działań z zakresu rekreacji i wypoczynku (także sportu i turystyki czynnej) oraz ochrony zdrowia i edukacji (ścieżki edukacyjne, szlaki turystyczne, itp)	zapewnienie dużego udziału zieleni w strukturze przestrzennej gminy zachowanie istniejących i tworzenie dodatkowych kompleksów leśnych oraz towarzyszących im łąk w

	– obszary chronionego krajobrazu – 25 434,19 ha (OChK Dolina Pastęki, OChK Doliny Górnej Drwęcy, OChK Jeziora Mielno, OChK Lasów Taborskich, OChK Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej), – zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – 1 009,66 ha (Dolina Marózki). Ponadto na terenie gminy znajduje się Natura 2000: – Rzeką Pastęka (PLH280006) - ostoja siedliskowa, – Dolina Drwęcy (PLH280001) - ostoja siedliskowa, – Ostoja Napiwodzko-Ramucka (PLH280052) - ostoja siedliskowa, – Dolina Pastęki (PLB280002) - ostoja ptasia, – Puszcza Napiwodzko-Ramucka (PLB280007) - ostoja ptasia. Na terenie gminy Olsztynek znajduje się 17-ście pomników przyrody, w tym drzewa lub grupa drzew i głązy	ochrona bioróżnorodności biologicznej i zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego, zapobieganie degradacji środowiska leśnego dla zapewnienia harmonijnego rozwoju życia mieszkańców gminy, zwiększenie dostępności terenów zieleni, wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego, poprawa jakości zamieszkania oraz atrakcyjności osadniczej,	dotychczasowym użytkowaniu, uzupełnianie i poszerzanie kompleksów leśnych, przeznaczenie lasów na cele rekreacyjne uzależnione od utrzymania funkcji ekologicznej (biologicznej, klimatycznej itp.) oraz drożności przestrzeni leśnej organizacja ścieżek edukacyjnych i stref wejścia do lasu wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę rowerową, tablice informacyjne i małą architekturę umożliwiającą edukację, rekreację i wypoczynek wykorzystanie istniejącego potencjału endogenicznego dla rozwoju obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych i turystycznych porządkowanie istniejących i tworzenie nowych zespołów zieleni zwiększenie dostępności komunikacyjnej: pieszej, rowerowej oraz samochodowej
--	--	---	--

			lokalne dokumenty planistyczne winny zawierać zapisy dotyczące ograniczenia działań wpływających negatywnie na obszary chronione
Wody	Przez teren płynie 7 rzek oraz zlokalizowane są 44 jeziora	zachowanie istniejącego systemu zbiorników i cieków wodnych, dążenie do poprawy klas czystości wód na obszarze całej gminy wykorzystanie zbiorników i cieków wodnych dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego wykorzystanie surowców przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego prowadzenie działań zmierzających do zagęszczenia towarzyszącej sieci ekologicznej	ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych zasadniczo z zakazem zabudowy kubaturowej (wyjątki: funkcje związane ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, a także wydobyciem kruszyw) wprowadzenie zakazu podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wprowadzenie zakazu podejmowania przedsięwzięć na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią

3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

Strategia rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022 - 2030 jest zgodna z obecnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, tj. *Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020* (z perspektywą 2030 roku) oraz założeniami *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Natomiast na szczeblu regionalnym strategia jest zgodna z *Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* oraz *Strategią rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego*.

3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku i jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Głównym celem SOR jest *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
- II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
- III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).

oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Tabela 13. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 z SOR

Strategia rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030		Cele szczegółowe* i obszary wspierające**) – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju																		
		Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną					Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu						Obszary wspierające					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	
I	I.1													x		x				
	I.2																		x	
	I.3													x						
	I.4																	x		
II	II.1	x	x	x			x							x						
	II.2						x								x					
	II.3																			
	II.4						x							x					x	
	II.5							x						x						
III	III.1			x	x	x														
	III.2																			
	III.3			x																
	III.4					x														
	III.5			X		x	x				x									
IV	IV.1																			
	IV.2																x			
	IV.3																x			
	IV.4																	x		

*Obszary: 1. Reindustrializacja, 2. Rozwój innowacyjnych firm, 3. Małe i średnie przedsiębiorstwa, 4. Kapitał dla rozwoju, 5. Ekspansja zagraniczna, 6. Spójność społeczna, 7. Rozwój zrównoważony terytorialnie, 8. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, 9. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, 10. E- państwo, 11. Finanse publiczne, 12. Efektywność wykorzystania środków UE,

**Obszary wspierające: 1. Kapitał ludzki i społeczny, 2. Cyfryzacja, 3. Transport, 4. Energia, 5. Środowisko, 6. Bezpieczeństwo Narodowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOR

3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.

1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.

1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.

1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.

1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.

2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.

3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

Tabela 14. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 z KSRR

Strategia rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030		Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030											
		Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym					Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie			
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4
I	I.1				x								
	I.2												
	I.3												
	I.4	x											
II	II.1	x					x						
	II.2	x					x						
	II.3					x							
	II.4						x						
	II.5												
III	III.1	x						x					
	III.2						x						
	III.3												
	III.4						x						
	III.5							x			x		
IV	IV.1	x				x							

	IV.2					x							
	IV.3												
	IV.4					x							

Źródło: opracowanie własne na podstawie KSRR

3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Celem głównym Strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cel główny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1: Kompetencje przyszłości

- 1.1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencje
- 1.2. Nowoczesne usługi
- 1.3. Profesjonalne organizacje

Cel strategiczny 2: Inteligentna produktywność

- 2.1. Satysfakcjonująca praca
- 2.2. Inteligentna specjalizacja
- 2.3. Wysoka konkurencyjność

Cel strategiczny 3: Kreatywna aktywność

- 3.1. Inspirująca twórczość
- 3.2. Efektywna współpraca
- 3.3. Ukształtowana tożsamość

Cel strategiczny 4: Mocne fundamenty

- 4.1. Silny kapitał społeczny
- 4.2. Optymalna infrastruktura rozwoju
- 4.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze

Tabela 15. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Strategia rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030		Cele strategiczne Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego											
		Kompetencje przyszłości			Inteligentna produktywność			Kreatywna aktywność			Mocne fundamenty		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
I	I.1											x	
	I.2											x	
	I.3							x					
	I.4											x	
II	II.1	x	x	x	x			x		x			
	II.2							x		x			

	II.3		x					x		x	x		
	II.4		x							x			
	II.5		x	x					x		x		
III	III.1				x	x	x						
	III.2					x			x	x			
	III.3						x						
	III.4				X					x			
	III.5		x		x		x		x				
IV	IV.1											x	
	IV.2											x	x
	IV.3											x	
	IV.4							x					x

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*

3.4. Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego

Program rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego jest dokumentem 26 samorządów z województwa warmińsko-mazurskiego, która określa wspólne cele i działania w celu ich rozwoju i promocji marki CITTASLOW. Celem głównym *Programu* jest *Efektywne wykorzystanie współpracy w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania roli sieci Cittaslow w rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego*, który będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe i operacyjne:

1. Integracja i mobilizacja zasobów
 - 1.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej
 - 1.2. Wzrost kompetencji administracji lokalnej
2. Promocja i ekspansja współpracy
 - 2.1. Kreacja i rozwój marki CITTASLOW
 - 2.2. Promocja gospodarcza
 - 2.3. Rozwój współpracy z otoczeniem sieci CITTASLOW
3. Wysokiej jakości nowoczesne usługi
 - 3.1. Rozwój usług dla społeczeństwa w oparciu o nowoczesne rozwiązania
4. Aktywna gospodarka
 - 4.1. Rozwój kapitału ludzkiego
 - 4.2. Kreowanie oferty inwestycyjnej
 - 4.3. Współpraca na rzecz rozwoju turystyki
5. Wysokiej jakości przestrzeń
 - 5.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej
 - 5.2. Rozwój atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych
 - 5.3. Rozwój infrastruktury turystycznej
 - 5.4. Ochrona i poprawa stanu środowiska
 - 5.5. Czysta energia

Tabela 16. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 z Programem rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego

Strategia rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030		Cele szczegółowe Programu rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego													
		Integracja i mobilizacja zasobów		Promocja i ekspansja współpracy			Wysokiej jakości nowoczesne usługi	Aktywna gospodarka			Wysokiej jakości przestrzeń				
		1	2	1	2	3	1	1	2	3	1	2	3	4	5
I	I.1											x	x		
	I.2										x			x	
	I.3						x				x	x	x		
	I.4										x				
II	II.1						x	x							
	II.2	x						x							
	II.3	x					x			x					
	II.4						x					x	x		
	II.5														
III	III.1							x	x						
	III.2											x	x		
	III.3														
	III.4		x	x		x			x						
	III.5			x		x									
IV	IV.1													x	
	IV.2														x
	IV.3														x
	IV.4													x	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego

3.5. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły jest głównym dokumentem planistycznym w zakresie gospodarowania wodami w obszarze tego dorzecza. Ustala on cele środowiskowe dla poszczególnych jednolitych części wód oraz określa działania ukierunkowane na ich osiągnięcie, uwzględniając wpływ działalności człowieka na stan wód.

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* na obszarze dorzecza Wisły głównymi sposobami użytkowania wód są:

- pobór wody na cele komunalne, gospodarcze i przemysłowe
- pobór wody na cele technologiczne i chłodnicze
- pobór wody na cele rolnictwa, leśnictwa
- energetyka wodna
- żegluga
- rybactwo i wędkarstwo.

Główne oddziaływania antropogeniczne:

- zrzuty ścieków komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, głównie z terenów rolniczych
- zmiany hydromorfologiczne (regulacja rzek, obwałowania, przerzuty międzylewniowe),
- zanieczyszczenia związane z rozwojem turystyki i rekreacji.

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.

W ramach PZRP określono 3 cele główne, którym odpowiada 13 celów szczegółowych:

1. zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

- utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym,
- wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
- określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami,
- unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (Q0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;

2. obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

- ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego,
- ograniczenie istniejącego zagospodarowania,
- ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe;

3. poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

- doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych,
- doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź,
- doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi,
- wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych,
- budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe,
- budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Na dzień zakończenia opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030* trwają prace nad aktualizacją dokumentów *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* oraz *Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym* obowiązujące na lata 2022-2027. Gmina Olsztynek zobowiązuje się do zapoznania się z dokumentami i realizacją celów w ramach swoich zadań.

4. System realizacji Strategii

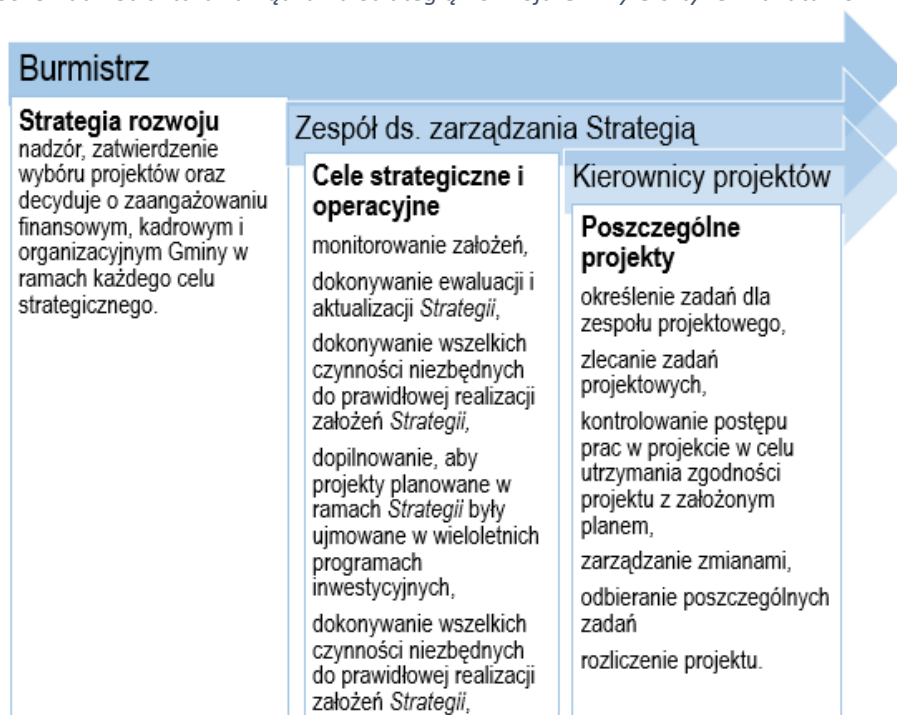
Strategii Rozwoju Gminy na lata 2022-2030 będzie realizowana z wykorzystaniem narzędzi i procedur (m.in. dokumentów wykonawczych, więcej podrozdział 4.2. *Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych*) pomocnych w zarządzaniu dokumentem. W ramach zarządzania strategią można wymienić trzy podstawowe etapy:

- wdrażanie,
- monitorowanie,
- aktualizacja.

4.1. Zarządzanie Strategią

Pierwszym etapem **wdrażania Strategii** jest wskazanie osób i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zapisów *Strategia Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030*. Dokument jest uchwalany przez Radę Miejską, natomiast Burmistrz jest odpowiedzialny za całościowy nadzór, który zatwierdza wybór projektów oraz decyduje o zaangażowaniu finansowym, kadrowym i organizacyjnym Gminy w ramach każdego celu strategicznego. *Strategia* musi zaspokoić oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów funkcjonujących na terenie miasta. W związku z tym powinno się planować działania we współpracy ze wszystkimi interesariuszami, którzy przyczynią się do realizacji założonych celów. Należy wszystkim umożliwić zgłaszanie pomysłów poprzez wypełnienie Karty projektu (Załącznik nr 2), a następnie sprawdzenie kart przez **Zespół ds. zarządzania Strategią** spójności ze *Strategią* i zaopiniowanie.

Schemat 4 Struktura zarządzania *Strategią Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030*

Źródło: opracowanie własne

Tabela 17. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030

Cele operacyjne	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji
Uporządkowana i estetyczna przestrzeń		
1.1. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Gmina Olsztynek	Wspólnoty mieszkaniowe Organizacje pozarządowe
1.2. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	Gmina Olsztynek	Powiat Olsztyński Województwo Warmińsko-Mazurskie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
1.3. Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej	Gmina Olsztynek	Jednostka gminna (Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji) Organizacje pozarządowe Wspólnoty mieszkaniowe Przedsiębiorcy
1.4. Poprawa dostępności komunikacyjnej	Gmina Olsztynek	Gmina m. Olsztyn Gmina Stawiguda
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców		
2.1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego	Gmina Olsztynek	Jednostki gminne (żłobek, przedszkola, szkoły) Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy Powiat Olsztyński
2.2. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznych	Gmina Olsztynek	Jednostki gminne (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) Powiat Olsztyński Organizacje pozarządowe
2.3. Wzmacnianie tożsamości lokalnej i oferty kulturalnej	Gmina Olsztynek	Jednostki gminne (Miejski Dom Kultury w Olsztynku, Miejska Biblioteka Publiczna w Olsztynku) Powiat Olsztyński

		Organizacje pozarządowe
2.4. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Gmina Olsztynek	Powiat Olsztyński Gminne Centrum Zdrowia Ochotnicza Straż Pożarna Komenda Miejska Policji w Olsztynie Organizacje pozarządowe
2.5. Wzmocnienie wspólnoty z mieszkańcami	Gmina Olsztynek	Mieszkańcy Gminy Organizacje pozarządowe
Dynamiczny rozwój gospodarczy		
3.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości	Gmina Olsztynek	Przedsiębiorcy
3.2. Rozwój turystyki	Gmina Olsztynek	Przedsiębiorcy
3.3. Rozwój rolnictwa ekologicznego	Przedsiębiorcy	Gmina Olsztynek Mieszkańcy
3.4. Promocja gospodarcza gminy	Gmina Olsztynek	Miasta i Gminy partnerskie Przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe Informacja Turystyczna Mieszkańcy Turyści
3.5. Sprawne zarządzanie Gminą	Gmina Olsztynek	Inne jednostki samorządu terytorialnego Przedsiębiorcy
Ochrona środowiska naturalnego		
4.1. Rozbudowa infrastruktury technicznej	Gmina Olsztynek	Gospodarka Komunalna sp. z o.o. w Olsztynku
4.2. Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Olsztynek	Przedsiębiorcy Wspólnoty mieszkaniowe Mieszkańcy

4.3. Rozwój gospodarki opartej na OZE	Gmina Olsztynek	Przedsiębiorcy Wspólnoty mieszkaniowe Mieszkańcy
4.4. Poprawa jakości pozostałych komponentów środowiska	Gmina Olsztynek	Jednostki gminne (żłobek, przedszkola, szkoły) Związek Gmin Regionu Ostródzko – Iławskiego „Czyste Środowisko” w Ostródzie Wspólnoty mieszkaniowe Mieszkańcy

Źródło: opracowanie własne

Monitorowanie i ewaluacja Strategii

Monitoring jest systematycznym i szczegółowym badaniem realizacji *Strategii*. Koncentruje się na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów. Monitoring przeprowadzany powinien być w trakcie realizacji i obejmuje: harmonogram, budżet oraz zaplanowane rezultaty poszczególnych zadań.¹⁴ Za monitoring odpowiada *Zespół ds. Zarządzania Strategią*.

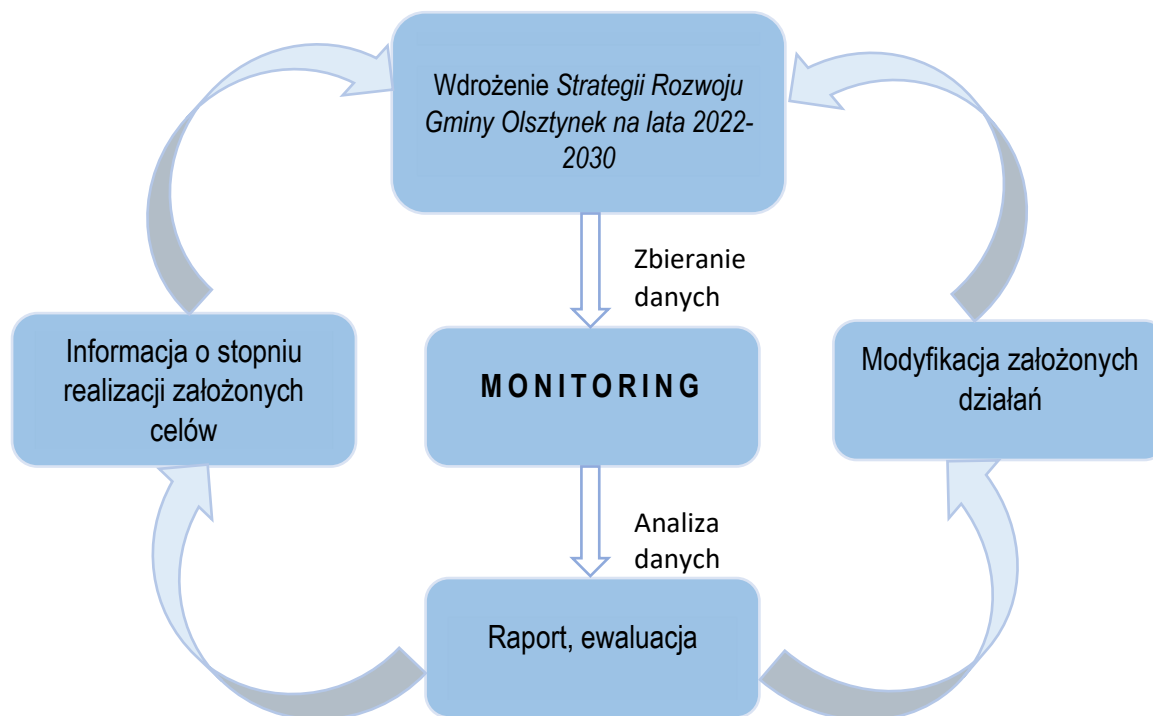
System monitorowania dokumentu powinien odbywać się na bieżąco, natomiast zaleca się sporządzanie rocznych raportów z oceny stopnia realizacji celów i rezultatów.

Monitoring obejmuje następujące działania:

- zbieranie i analizowanie danych,
- wnioski, raport i ewaluacja.

¹⁴ 2BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

Schemat 5. Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne

Ewaluacja jest cyklicznym badaniem wybranych elementów strategii i powinna się koncentrować na stopniu realizacji celów strategicznych oraz spełnienia wizji strategicznej. Ewaluacja powinna następować w kluczowych momentach realizacji. Ewaluacja jest przeprowadzana na podstawie danych uzyskanych podczas monitoringu. Monitoring i ewaluacja są zatem przeprowadzane na dwóch poziomach: pierwszy dotyczy monitorowania realizacji działań i zadań, drugi monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celów strategicznych.¹⁵

Ewaluacja strategii rozwoju społeczno-gospodarczego obejmuje następujące fazy:

- ewaluacji ex-ante - przed rozpoczęciem procesu wdrażania, która oceni trafność założeń oraz sposobów realizacji.
- ewaluacji on-going - w trakcie realizacji, w połowie wdrażania, która oceni poziom realizacji celów strategicznych oraz zidentyfikuje czynniki mające wpływ na realizację zaplanowanych działań strategicznych.
- ewaluacji ex-post - po zakończeniu okresu obowiązywania strategii, która podsumuje efekty działań strategicznych oraz pozwoli na wyciągnięcie wniosków, które winny stanowić jedną z podstaw dotyczących dalszych kierunków rozwoju oraz do podjęcia działań mających na celu ulepszenie procesu strategicznego zarządzania rozwojem społeczno-gospodarczym.¹⁶

Ocena ewaluacji powinna opierać się na poniższych kryteriach:

¹⁵ Ibidem

¹⁶ Ibidem

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu wyznaczone podczas konsultacji społecznych cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom lub potrzebom interesariuszy,
- skuteczność – określa stopień realizacji celów,
- efektywność – pozwala określić stosunek poniesionych nakładów (finansowe, ludzkie, czas) do osiągniętych rezultatów,
- oddziaływanie – określa wpływ osiągniętych rezultatów na grupę interesariuszy,
- trwałość efektów – pozwala określić, czy pozytywne efekty mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania Strategii należy posłużyć się wskaźnikami ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz wskaźnikami własnymi. Przykładowe wskaźniki wskazano w podrozdziale 2.2. *Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów* i stanowi katalog otwarty. Dobór właściwych wskaźników rezultatu, produktu oraz oddziaływania umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania *Strategii*:

- wskaźniki produktu – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. długość wybudowanych dróg gminnych);
- wskaźniki rezultatu – bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno–ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej);
- wskaźniki oddziaływania – długookresowy wynik realizacji strategii (np. poprawa sytuacji na rynku pracy).

Tabela 18. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników

Cel strategiczny:				
Cel operacyjny:				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary (np. km, szt.)	Źródło danych (np. GUS, UM)	Wartość dla roku bazowego (2022 r.)	Wartość dla roku badanego (..... r.)
Wskaźnik produktu				
Wskaźnik rezultatu				
Wskaźnik oddziaływania				

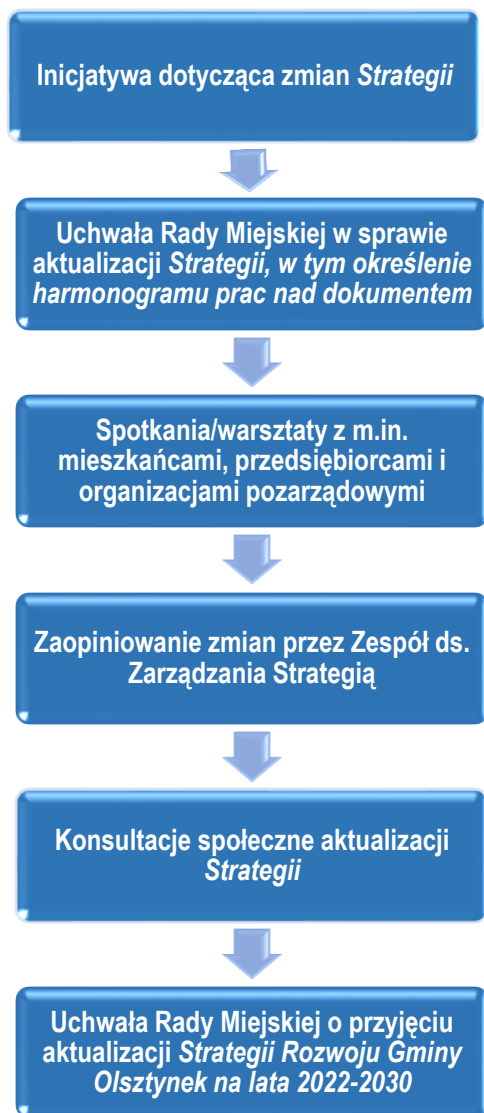
Źródło: opracowanie własne

Aktualizacja Strategii

W przypadku stwierdzenia zmian warunków i bieżącej sytuacji Gminy podczas monitorowania i ewaluacji Strategii, konieczna jest aktualizacja dokumentu. Należy zaangażować m.in. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe organizując spotkania/ warsztaty mające na celu zaktualizowania celów i kierunków działań Gminy. Materiały powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez *Zespół ds. Zarządzania Strategią* w trakcie ewaluacji. Pomysły i nowe projekty powinny być zamieszczane w Karcie Projektu, który przykład stanowi Załącznik nr 2 do niniejszej *Strategii*. Karta Projektu powinna zawierać minimum elementów: nazwa, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, opis zadania, cel, termin realizacji, koszty, źródła finansowania, zgodność ze Strategią, wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania oraz wskazanie osoby zgłaszającej projekt.

W przypadku zasadniczych zmian celów i kierunków rozwoju Gminy Olsztynek, należy uchwałą Rady Miasta zaktualizować zapisy *Strategii*. Aktualizacja *Strategii* powinna odbywać się według poniższego schematu.

Schemat 6. Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030

Źródło: opracowanie własne

4.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze Gminy Olsztynek to dokumenty gminne, które realizują cele operacyjne wskazane w *Strategii* i są uchwalane przez Radę Miejską. Do dokumentów wykonawczych można zaliczyć programy polityki sektorowej (społecznej, mieszkaniowej, komunalnej i ochrony środowiska, przestrzennego rozwoju, kultury, zdrowia, edukacji, transportu) oraz programy operacyjne (dokumenty wynikające z odrębnych ustaw np. Gminny Program Rewitalizacji).

Tabela 19. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych

Lp.	Obszar tematyczny	Dokumenty wykonawcze	Aktualność dokumentu	Spójność
1	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Olsztynek	Aktualny	Spójny
2	Gospodarka mieszkaniowa	Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Olsztynek na lata 2021-2025	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2025 roku	Spójny
3	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Olsztynek na lata 2021-2024	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2024 roku	Spójny
4		Program Ochrony Środowiska dla Gminy Olsztynek na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026	Aktualny	Spójny
5	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	Brak Ustawa Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 r. nakłada na gminy obowiązek planowania i organizacji zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na swoim obszarze.	
6		Strategię rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Olsztynek na lata 2016-2025	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2025 roku	Spójny
7	Polityka społeczna	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2024	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2025 roku	Spójny
8		Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Aktualny	Spójny

			Wymagana corocznej aktualizacji	
9		Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2021 rok	Aktualny Wymagana corocznej aktualizacji	Spójny
11		Lokalny Program Rewitalizacji gminy Olsztynek w ramach Ponadlokalnego Programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow	Aktualny Wymagana aktualizacja do grudnia 2023	Spójny
12	Rozwój lokalny	Program współpracy Gminy Olsztynek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Aktualny Wymagana aktualizacja co roku	Spójny
13	Finanse publiczne	Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Olsztynek na lata 2021 – 2033	Aktualny	Spójny

Źródło: opracowanie własne

4.3. Ramy finansowe i źródła finansowania

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w *Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030*, to:

1. środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy, w tym:
 - dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku Gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).
2. krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego + (EFS+), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)),
 - środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - inne krajowe i zagraniczne środki finansowe,

- krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
- 3. komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe,
 - inne.
- 4. środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania *Strategii*, w tym sektora prywatnego.

Projekty infrastrukturalne mogą być finansowane przede wszystkim z **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2027**.

Ze względu na brak zatwierdzonych programów operacyjnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 na dzień zakończenia opracowania dokumentu *Strategii*, nie jest możliwe wskazanie źródła dofinansowania wraz z wielkością dofinansowania poszczególnych projektów.

Tabela 20. Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania

Cel strategiczny	Wartość inwestycji (zł)	Źródła finansowania
Uporządkowana i estetyczna przestrzeń	27 934 000,00 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	1 690 000,00 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Dynamiczny rozwój gospodarczy		Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Ochrona środowiska naturalnego	52 100 000,00 zł	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Olsztynku

Spis schematów, rysunków, tabel

Schemat 1. Drzewo problemów	18
Schemat 2. Schemat rozwoju strategicznego	19
Schemat 3. Cel główny, cele szczegółowe i cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030	21
Schemat 4 Struktura zarządzania Strategią Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030.....	85
Schemat 5. Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030	89
Schemat 6. Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030	92
Rysunek 1. OSI Miasta CITTASLOW	47
Rysunek 2. OSI Tygrys warmińsko-mazurski	49
Rysunek 2. Mapa Obszarów Strategicznej Interwencji na terenie miasta Olsztynek	50
Rysunek 3. Mapa Obszarów Strategicznej Interwencji na terenie gminnym.....	51
Rysunek 4. OSI AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA na terenie miasta Olsztynek.....	53
Rysunek 5. OSI AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA na terenie gminnym.....	54
Rysunek 6. OSI TURYSTYKA na terenie miasta Olsztynek.....	57
Rysunek 7. OSI TURYSTYKA na terenie gminnym	58
Rysunek 8. OSI ROLNICTWO EKOLOGICZNE	62
Rysunek 9. OSI INFRASTRUKTURA na terenie miasta Olsztynek	64
Rysunek 10. OSI INFRASTRUKTURA na terenie gminnym	65
Rysunek 11. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej w mieście Olsztynek.....	67
Rysunek 12. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie gminnym.....	68
Tabela 1. Analiza SWOT.....	14
Tabela 2. Cel strategiczny nr 1.....	24
Tabela 3. Cel strategiczny nr 2.....	28
Tabela 4. Cel strategiczny nr 3.....	37
Tabela 5. Cel strategiczny nr 4.....	43
Tabela 6. Cele strategiczne a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030	48
Tabela 7. Oczekiwane skutki interwencji OSI Przedsiębiorczość a cele Strategii.....	55
Tabela 8. Oczekiwane skutki interwencji OSI Turystyka a cele Strategii.....	59
Tabela 9. Oczekiwane skutki interwencji OSI Rolnictwo ekologiczne a cele Strategii	63
Tabela 10. Oczekiwane skutki interwencji OSI Infrastruktura a cele Strategii.....	66
Tabela 11. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Olsztynek	70
Tabela 12. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 z SOR	79
Tabela 13. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 z KSRR.....	80
Tabela 14. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.....	81
Tabela 15. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030 z Programem rozwoju miast sieci Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego	83
Tabela 16. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030	86
Tabela 17. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników.....	90
Tabela 18. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych.....	93
Tabela 19. Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania	95

Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Olsztynek

Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Olsztynek jest oddzielnym dokumentem realizowanym w ramach Strategii Rozwoju Gminy Olsztynek na lata 2022-2030.

Załącznik nr 2. Karta projektu

Nazwa zadania		
Opis zadania		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy projektu/podmioty zaangażowane		
Termin realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN, %)		
Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Osoba zgłaszająca zadanie		
<i>Data i podpis osoby zgłaszającej projekt</i>		<i>Data i podpis Kierownika projektu</i>
<i>Akceptacja</i>		<i>Akceptacja</i>
<i>Data i podpis Skarbnika</i>		<i>Data i podpis Burmistrza</i>